

SZAKDOLGOZAT

KEMÉNY ANITA
Pénzügy és számvitel

Kaposvár
2023

**MAGYAR AGRÁR- ÉS ÉLETTUDOMÁNYI
EGYETEM
KAPOSVÁRI CAMPUS
VIDÉKFELESZTÉSI ÉS FENNTARTHATÓ
GAZDASÁGI INTÉZET
PÉNZÜGY ÉS SZÁMVITEL ALAPKÉPZÉSI SZAK**

SZEKSZÁRD ZRT. KOMPLEX ELEMZÉSE

Belső konzulens:	Dr. Wickert Irén egyetemi docens
Külső konzulens:	- -
Készítette:	Kemény Anita Q9PC1N levelező tagozat
Intézet/Tanszék:	Vidékfejlesztés és Fenntartható Gazdaság Intézet/Pénzügy és Számvitel Tanszék

**Kaposvár
2023**

Tartalomjegyzék

1. BEVEZETÉS.....	4
2. IRODALMI ÁTTEKINTÉS.....	6
2.1. BESZÁMOLÁSI KÖTELEZETTSÉG A BESZÁMOLÓ FAJTÁI.....	6
2.1.1. Mérleg.....	7
2.1.2. Eredménykimutatás.....	8
2.1.3. Kiegészítő melléklet.....	9
2.1.4. Üzleti jelentés.....	9
2.2. BESZÁMOLÓ ELEMZÉS.....	9
2.2.1. Vagyoni helyzet elemzése.....	9
2.2.2. Pénzügyi helyzet elemzése.....	12
2.2.3. Adósságállomány elemzése.....	15
2.2.4. Jövedelmezőségi mutatók.....	15
2.2.5. Hatékonyág elemzés.....	17
2.3. SZÁMVITELI SAJÁTOSSÁGOK A MEZŐGAZDASÁGBAN.....	18
2.3.1. Tenyészállatok.....	18
2.3.2. Növendék-, hízó- és egyéb állatok.....	18
2.3.3. Mezei leltár.....	18
2.4. TÁMOGATÁSOK A VIZSGÁLT CÉGNÉL.....	19
3. KÖZPONTI TÉMAKÖR KIFEJTÉSE, SZEKSZÁRD ZRT. ELEMZÉSE.....	21
3.1. SZEKSZÁRD ZRT. BEMUTATÁSA.....	21
3.2. A SZEKSZÁRD ZRT. VAGYONI HELYZETÉNEK ELEMZÉSE.....	23
3.3. PÉNZÜGYI HELYZET VIZSGÁLATA.....	28
3.3.1. Likviditási mérleg.....	28
3.3.2. Likviditási mutatók.....	29
3.3.3. Adósságállomány vizsgálata.....	32
3.4. JÖVEDELMEZŐSÉG ALAKULÁSA.....	33
3.5. HATÉKONYSÁGI MUTATÓK.....	36
3.6. ASZÁLYÉRINTETTSÉG.....	37
3.7. TÁMOGATÁS.....	40
4. ÖSSZEFOGLALÁS.....	42
5. FELHASZNÁLT IRODALOM.....	44
ÁBRÁK ÉS TÁBLÁZATOK JEGYZÉKE.....	46
MELLÉKLETEK.....	48

1. BEVEZETÉS

A Szekszárd Zrt. vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetének vizsgálata áll dolgozatom középpontjában. Az elkészítéshez csak a nyilvános beszámolók álltak rendelkezésemre. Az egyetemi éveim alatt a számvitel ezen területe volt az, ami a leginkább felkeltette az érdeklődésemet. Segített abban, hogy olyan dolgokat tanuljak, amelyeket a munkám során is tudok alkalmazni, mivel könyvelőirodában dolgozom egy éve, és ez nagyban hozzájárult a szakdolgozatom elkészítéséhez.

A vállalatok vagyoni pénzügyi és jövedelmezőségi helyzetének elemzése kiemelkedő fontosságú az üzleti döntések meghozatalában, a fejlesztések tervezésében és a stratégia kidolgozásában. Az elemzés hatékonysága még inkább növekszik, ha több egymást követő időszakra is kiterjed, mivel ezáltal a változások és tendenciák könnyebben felismerhetők. Ebből kifolyólag én a dolgozatom során 5 évet vizsgálok, 2018-2022 intervallumot veszem alapul.

Az elemzés megbízhatóságának biztosítása érdekében az alapokat a beszámolók szilárdan rögzített adatai képezik. A vállalkozások pénzügyi jelentéseinek alapossága és pontossága alapvető fontosságú, mivel ezek az adatok képezik az elemzés alapját. A kívánt valós képet csak megbízható adatok birtokában nyújthatják a vállalat belső és külső érintettjei számára, ilyenek például a munkavállalók tulajdonosok, befektetők, szállítók stb.

Az elemzés során olyan mutatókkal dolgozom, melyek mélyebb betekintést engednek a vállalat működésébe, és amelyek a mindennapi könyvelés során időhiány miatt nem mindig kerülnek felfedezésre. Ezek a mutatók segítenek a vállalat vagyonának összetételének, hatékonyságának, likviditásának és jövedelmezőségének elemzésében.

Ezen dolgozat célja, hogy feltárja, elemezze és meghatározza azokat a tényezőket, amelyek hatással vannak a Szekszárd Zrt. gazdálkodására, valamint, hogy mutatók segítségével átfogó képet nyújtson a vállalkozás vagyoni, jövedelmi és pénzügyi helyzetéről. A szakdolgozat további célja a döntéshozóknak olyan információkat nyújtani, amelyek alapján hatékonyabb és informáltabb üzleti döntéseket hozhatnak.

Dolgozatom struktúráját tekintve úgy gondolom, hogy az "B" verzió jobban illeszkedik a vállalkozások tevékenységének komplex elemzéséhez a "A" változat helyett.

A dolgozatomban először készítek egy szakirodalmi áttekintést, amelyben részletesen ismertetem a beszámoló készítésének célját és kötelezettségeit, a pénzügyi elemzés célját, eszközeit és a pénzügyi mutatók elméleti háttérét, valamint ezek főbb csoportjait. Ez az alapozó rész segíti megérteni az elemzési módszereket és a mutatók jelentőségét.

Ezután bemutatom az általam választott vállalat, a Szekszárd Zrt. működését. Ebben a részben ismertetem a vállalat tevékenységét, történetét és egyéb releváns információkat, amelyek fontosak az elemzés szempontjából.

A dolgozatom fő része az elemzés, amely a mérleg és az eredménykimutatás adatainak belső szerkezetét vizsgálja. Ezen információkat vizsgálom meg a pénzügyi mutatószámok segítségével és ezen keresztül próbálom megszerezni az átfogó képet a vállalkozás vagyoni pénzügyi és jövedelmi helyzetéről. Ebben a részben értékelem a vállalat likviditását, eladósodottságát, jövedelmezőségét és hatékonyságát.

2. IRODALMI ÁTTEKINTÉS

2.1. Beszámolási kötelezettség a beszámoló fajtái

Magyarországon a számvitel szabályozását a 2000. évi C (Sztv.) törvény tartalmazza, amely meghatározza a számviteli elszámolások és a beszámoló elkészítésének szabályait. A számviteli törvény célja, hogy biztosítsa a vállalkozásoknak a megbízható és valóságos információk nyújtását azok vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetéről. Ennek érdekében a törvény előírásai segítik a vállalkozásokat abban, hogy az üzleti tevékenységükről pontos és teljes képet adjanak. A számviteli törvény alapvető célja az, hogy a befektetők, munkavállalók, hitelezők, tulajdonosok és menedzserek számára megbízható és releváns információkat biztosítson a vállalkozás valós vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetéről. Ennek eredményeként a gazdálkodók hitelesen képviselik vállalkozásukat a pénzügyi világban, ami hozzájárul a gazdaság átláthatóságához és stabilitásához (Szakács, 2019).

Gazdálkodónak, a vállalkozásának üzleti éve végén, kötelessége egy olyan beszámolót készíteni, amely a könyvelési adatokra támaszkodik, magyar nyelven összeállítva, és amely megbízható és valós összképet nyújt a gazdálkodó vagyoni, jövedelmi helyzetéről, az eszközeinek és forrásainak összetételéről, pénzügyi helyzetéről és tevékenysége eredményéről. Ennek a beszámolóknak a lényege, hogy a vállalkozás gazdálkodásáról megbízható és valós képet nyújtson, és segítse az érintetteket a gazdálkodó vállalkozás teljesítményének értékelésében (Siklósi és mtsai, 2022).

Általában a vállalkozásoknál az üzleti év egybeesik a naptári évvel, és a számviteli törvény előírásai alapján az üzleti év hossza 12 hónap. Azonban kivételes esetekben lehet eltérni a naptári évtől, és eltérő üzleti évet alkalmazni. Ilyen kivételes esetek közé tartozik, ha a gazdasági folyamatok ciklikussága vagy például a konszolidálás során az anyavállalat információs igényei ezt indokolják. Fontos megjegyezni, hogy a naptári évtől eltérő üzleti év használata bizonyos vállalkozások számára tilos. Ez a tilalom leggyakrabban a hitelintézetekre, pénzügyi vállalkozásokra, biztosító intézetekre vonatkozik. Az ilyen korlátozások célja az adatok megbízhatóságának és összehasonlíthatóságának megőrzése (Szakács, 2019).

A gazdálkodóknak beszámolójukat könyvvitellel kell alátámasztani, és két fő könyvviteli módszert különböztetünk meg: az egyszeres és a kétszörös könyvvitelt.

Az egyszeres könyvvitel pénzforgalmi szemléletű, ami azt jelenti, hogy az elszámolás során csak azokat a bevételeket kell figyelembe venni, amelyek valóban beérkeztek, és csak a tényleges kiadásokat kell nyilvántartani, amelyeket ténylegesen kifizettek. Ezt a könyvviteli

módszert általában egyéb szervezetek, egyéni vállalkozók és őstermelők használják (Siklósi és mtsai, 2022).

Főszabályként minden vállalkozónak, valamint olyan intézményeknek, mint a Magyar Nemzeti Bank, az államháztartás szervezetei, hitelintézetek, pénzügyi vállalkozások, befektetési vállalkozások és biztosítók, kötelesek kettős könyvvitelt vezetni, ha erre a törvényi előírások kötelezik. A kettős könyvvitelt vezető vállalkozásoknak részletes könyvviteli nyilvántartásokat kell vezetniük az eszközökről, forrásokról és az ezekkel kapcsolatos gazdasági tranzakciókról. Ezeknek a nyilvántartásoknak tükrözniük kell a valóságot, és szigorúan ellenőrzött rendszerben, áttekinthető módon kell bemutatniuk az eszközök és források változásait (Siklósi és mtsai, 2022).

Az éves nettó árbevételnek, a mérlegfőösszegnek, és a foglalkoztatottak számának meghatározásától függ beszámoló formája. A számviteli törvény szerint a következő beszámoló típusok készíthetők:

- ☐ az összevont (konszolidált) éves beszámoló,
- ☐ az egyszerűsített éves beszámoló,
- ☐ az éves beszámoló
- ☐ és az egyszerűsített beszámoló (Sztanó, 2006).

Az egyszerűsített éves beszámolót a viszonylag kisméretű vállalatok számára alakították ki. A vállalkozás választhatja az egyszerűsített éves beszámoló készítését, ha két egymást követő üzleti évben a következő három, nagyságot jelző mutató közül legalább kettő nem haladja meg a jelzett határértéket. A mutatószámok és az értékhatárok az alábbiak:

- ☐ Az árbevétel nettó összege nem haladja meg a 2 400 millió forintot.
- ☐ Az átlagosan foglalkoztatottak száma nem haladja meg az 50 főt.
- ☐ A mérlegfőösszeg az üzleti év végén nem haladja meg az 1 200 millió forintot (Takács, 2016).

Ha ezekből az értékekből kettőt meghalad a vállalkozás, éves beszámolót köteles készíteni. Az éves beszámoló részei a mérleg, eredménykimutatás és a kiegészítő melléklet, pluszban kell készíteni üzleti jelentést, ami bár nem a része az éves beszámolónak, de vele egy időben kell elkészíteni (Róth és mtsai, 2019).

2.1.1. Mérleg

A mérleg egy kétoldalas dokumentum, amely kizárólag pénzben kifejezve mutatja be egy vállalkozás összevont eszközeit és forrásait egy adott időpontban. A Magyarországon működő vállalkozások számára a számviteli törvény részletesen meghatározza a mérleg formátumát. Tulajdonképpen két különböző formátumú mérleg létezik: "A" és "B". Az "A"

mérleg a hagyományos kétoldalas, míg a "B" az angolszász mérleg listás szerkezetét használja (Takács, 2016).

A mérleg kettős vetületben mutatja be a vállalkozás vagyonát. Az eszközök oldala fordított likviditási sorrendben tartalmazza, hogy milyen eszközökkel rendelkezik a vállalkozás. Ezek az eszközök azt mutatják, hogy a vállalkozás milyen értékeket tart, a forrásoldal azt mutatja be, hogy ezeket az eszközöket hogyan finanszírozza a vállalkozás, vagyis ki és milyen formában biztosítja azokat. Mindkét oldal azonos összegekkel kell, hogy rendelkezzen, hiszen a vagyonnak ugyanazt az értékét mutatják két különböző perspektívából. Ezt az összeget nevezzük mérlegfőösszegnek (Siklósi és mtsai, 2022).

2.1.2. Eredménykimutatás

Az eredménykimutatás egy fontos számviteli okmány, amely egy adott időszakra vonatkozóan, előre meghatározott szerkezetben és pénzügyi értékekben tartalmazza a vállalkozás tárgyévi adózott eredményének levezetését. Az eredménykimutatás bemutatja, hogyan alakult ki az eredmény az adott időszakban, és részletesen ismerteti az eredményt befolyásoló fő tényezőket. Az eredménykimutatás tartalmazza a vállalkozás bevételeit és ráfordításait, és ezen keresztül mutatja be, hogy az adott időszakban mennyi adózott eredményt ért el a vállalkozás (Róth és mtsai, 2019).

Az eredménykimutatásnak két fajtáját különböztethetünk meg:

- ☐ Összköltség eljárással készült vagy pedig
- ☐ Forgalmi költség eljárással készült eredménykimutatás.

A két típus között az üzemi (üzleti) tevékenység eredményei sorai között van eltérés, viszont mind a két számítással azonos eredményt kell kapni. Üzemi (üzleti) tevékenység eredményét módosítjuk, a pénzügyi műveletek eredményével, pozitív vagy negatív irányba így megkapjuk az adózás előtti eredményt. Végül ezt csökkentjük az adófizetési kötelezettséggel, így megkapjuk az adózott eredményt (Siklósi és mtsai, 2022).

A két típus közül szabadon választhat, de döntésének a számviteli politikában rögzítésre kell kerülnie.

A beszámoló létrehozásának célja a vállalkozás üzleti sikerességéről, a jövedelmi helyzetről és annak változásáról való tájékoztatás. A beszámolót különböző érdekeltek használják, mint például tulajdonosok, potenciális befektetők, a vállalkozás vezetése, hitelezők, meglévő és leendő üzleti partnerek, munkavállalók, valamint egyéb érintettek. A mérlegben szereplő adózott eredmény kimutatása a saját tőke részeként segít az érdekelteknek megérteni, hogy milyen tényezők járultak hozzá az eredmény kialakulásához (Siklósi és mtsai, 2022).

2.1.3. Kiegészítő melléklet

A kiegészítő melléklet lényegét az alábbi módon fogalmazhatjuk meg: Azokat a számszerű adatokat és szöveges magyarázatokat tartalmazza, amelyek elengedhetetlenek a vállalkozás vagyoni és pénzügyi helyzetének, valamint működése eredményének megbízható és valós bemutatásához. Ezek az információk a tulajdonosok, a befektetők és a hitelezők számára kiegészítően szolgálnak, és segítik őket abban, hogy a mérlegben és az eredménykimutatásban szereplő adatokon túlmenően is teljes körű képet kapjanak a vállalkozás teljesítményéről és pénzügyi helyzetéről (Sztanó, 2006).

Példának okáért a támogatások egy nagyon fontos részét képezik a kiegészítő mellékletnek, amiből megtudhatjuk, hogy mire kapták és mire használták fel a támogatás összegét.

A kiegészítő melléklet is a beszámoló részét képezi, így közzé kell tenni ezt is a mérlegen és az eredménykimutatáson kívül.

2.1.4. Üzleti jelentés

Az üzleti jelentésnek kiemelkedő fontossága van, mivel annak célja az éves beszámoló adatainak értékelése, és a vállalkozás vagyoni, pénzügyi, jövedelmi helyzetének valós bemutatása a múltbeli tények és a jövőbeni kilátások alapján. Az üzleti jelentésnek több fontos területre kell kiterjednie, ideértve:

- ☐ Lényeges események: Az üzleti jelentésben meg kell említeni a mérleg fordulónapja után bekövetkezett lényeges eseményeket és jelentős folyamatokat.
- ☐ Várható fejlődés: Az üzleti jelentésnek ki kell térnie a várható fejlődésre is. Ide tartozik a gazdasági környezet ismert és várható fejlődése, és a vállalkozás belső döntéseinek várható hatása az üzletmenetre.
- ☐ Kutatás és kísérleti fejlesztés: Az üzleti jelentésnek ki kell térnie a kutatás és a kísérleti fejlesztés területére. Itt a vállalkozás innovációs erőfeszítéseinek és fejlesztési projekteknak a bemutatásáról van szó.
- ☐ Telephelyek bemutatása (Takács, 2016).

2.2. Beszámoló elemzés

2.2.1. Vagyoni helyzet elemzése

Amikor a mérleget elemezzük, az eszköz és forrás oldal adatait vizsgáljuk, ez történhet,

- ☐ vertikálisan és
- ☐ horizontálisan.

Vertikális elemzés azt jelenti hogy, vagy csak az eszköz, vagy csak a forrás oldal adatait viszonyítjuk egymáshoz.

A horizontális elemzés azt jelenti, ellenben a vertikálissal, hogy a mérleg mind két oldaláról vetünk össze adatokat (Siklósi és mtsai, 2022).

Vagyoni helyzetelemzésünkben a mérlegadatokat vizsgáljuk. A mutatók többsége megoszlási arányszám, amelyek azt vizsgálják, hogy az eszközök vagy kötelezettségek egy csoportja hogyan viszonyul a mérlegben felette lévő fő csoporthoz vagy a mérlegfőösszeghez. A koordinációs mutatók ezzel szemben az alcsoportok közötti kapcsolatot értékelik, a keresztmutatók pedig egy eszköz és forrás közötti kapcsolatot vizsgálják (Takács, 2016). Az első táblázat a leggyakrabban használt eszközszerkezeti mutatókat foglalja össze:

1. Táblázat

Eszközszerkezeti mutatók	
Mutató megnevezése	Kiszámításának módja
Befektetett eszközök aránya	Befektetett eszközök/Összes eszköz
Befektetett eszközök belső szerkezete	Immateriális javak, tárgyi eszközök, illetve befektetett pénzügyi eszközök aránya a befektetett eszközökön belül
Forgóeszközök aránya	Forgóeszközök/Összes eszköz
Forgóeszközök belső szerkezete	Készletek, követelések, értékpapírok, illetve pénzeszközök aránya a forgóeszközökön belül

Forrás: Takács, 2016

A befektetett eszközök aránya mutató azt mutatja, mennyi a vállalkozás állandó, hosszú távon használt eszközeinek, például ingatlanoknak, gépeknek, és egyéb tartós eszközöknek az értéke az összes eszköz értékéhez képest. A forgóeszközök aránya mutató viszont azt mutatja, mennyi a vállalkozás átmeneti, rövid távú használatra szánt eszközeinek az értéke az összes eszköz értékéhez képest (Takács, 2016).

Ezek a mutatók önmagukban korlátozott információt nyújtanak, és az értékelésükhöz óvatosság szükséges. Például:

- ☐ A befektetett eszközök arányának növekedése pozitív lehet, ha az a vállalkozás szükséges, indokolt beruházások eredményeként történt, például az új, modern gépek vásárlásával.
- ☐ A magas forgóeszközök aránya pozitívum lehet, mivel a nagyobb forgóeszközök aránya növelheti a vállalkozás alkalmazkodóképességét és rugalmasságát, és könnyebbé teszi a rövid távú kötelezettségek teljesítését (Kresalek, 2016).

Ahhoz, hogy valósabb képet kapjunk érdemes mélyebben megvizsgálni az eszközcsoportokat.

A forgóeszközök csoportjainak megoszlási viszonyszámai meghatározzák, hogy a vállalkozás rendelkezik-e a folyamatos, zavartalan működéshez szükséges megfelelő összetételű forgóeszközökkel. A pénzeszközök közé tartozó tételek a legkönnyebben likvidálhatók és azonnal használhatók a vállalkozás pénzszükségleteinek fedezésére. A készletek és a követelések egyes típusai is viszonylag gyorsan konvertálhatók készpénzzé (például az árukészletek), de mások (például félkésztermékek) kevésbé likvidak és nehezebben konvertálhatók készpénzzé (Paár és mtsai, 2021).

A mérleg forrásoldalának vizsgálatával a tőkeszerkezetről kapunk képet (Takács, 2016). Az elemzésemhez használt mutatókat a 2. táblázat tartalmazza.

2. Táblázat

Forrásszerkezeti mutatók

Mutató megnevezése	Kiszámításának módja
Tőkeellátottság	Saját tőke/Összes forrás
Kötelezettségek aránya	Kötelezettségek/Összes forrás
Kötelezettségek belső szerkezete	Hosszú lejáratú kötelezettségek/Kötelezettségek Rövid lejáratú kötelezettségek/Kötelezettségek
Tőkefeszültség	Kötelezettségek/Saját tőke

Forrás: Takács, 2016.

A tőkeellátottság mutató értékelésekor térbeli összehasonlítást végezve fontos figyelembe venni a vizsgált vállalkozás tevékenységéhez szükséges tőkemennyiséget, amely eltérhet más olyan vállalkozásokétól, amelyek különböző termelő-, kereskedelmi- vagy szolgáltatói tevékenységeket folytatnak. Az időbeli változást a tőkeellátottság mutatójában tekintve azt is figyelembe kell venni, hogy milyen finanszírozási stratégiákat és célokat tűzött ki a vizsgált vállalkozás, valamint milyenek a növekedési tervei. Általában kedvezőnek tekinthető az olyan növekedés, amely az adott vállalkozás számára megfelelő tőkeellátottság mellett valósul meg (Kresalek, 2016).

A tőkeellátottság és a kötelezettségek aránya közötti kapcsolat az, hogy minél több külső kölcsönt vesz fel egy vállalat, annál kisebb lesz a saját tőke aránya a finanszírozásában. Ezzel egyidejűleg nő a vállalat kötelezettségeinek aránya a forrásain belül (Takács, 2016). Azt jelenti, hogy minél inkább támaszkodik külső kölcsönökre a vállalat, annál kevesebb saját tőkéje marad a kötelezettségek fedezésére. Ezzel a mutatóval nyomon követhetjük, hogy mennyire van a vállalat saját tőkéje a saját kötelezettségeinek kielégítésére, és mennyire függ külső finanszírozástól a működéséhez.

A tőkefeszültség mutató az arányt méri a saját tőke és a kölcsönzött tőke között egy vállalat tőkestruktúrájában. Ha a mutató értéke 1, az azt jelzi, hogy a saját tőke és a kölcsönzött tőke egyenlő arányban oszlik meg. Ha a mutató nagyobb, mint 1, az azt jelenti, hogy a kölcsönzött tőke aránya meghaladja a saját tőkéét a vállalat finanszírozásában. Ha a mutató kisebb, mint 1, akkor a saját tőke aránya dominál a finanszírozásban (Takács, 2016).

A mutató segít megérteni, hogy mennyire terheli a vállalatot a külső adósság, vagy mennyire támaszkodik saját forrásaira a finanszírozásban.

2.2.2. Pénzügyi helyzet elemzése

A pénzügyi helyzet elemzése középpontjában két fontos terület áll: először is, az adósságállomány mértékét, és másodszor, a rövid távú fizetőképességet, azaz a likviditást kell értékelnünk (Takács, 2016). Az adósságállományra vonatkozó mutatókat melyeket használtam az elemzés során a 3. táblázat tartalmazza.

3. Táblázat

Adósságállományra vonatkozó mutatók

Mutató megnevezése	Kiszámításának módja
Adósságállomány aránya	$\text{Adósságállomány} / (\text{Saját tőke} + \text{Adósságállomány})$
Saját tőke aránya	$\text{Saját tőke} / (\text{Saját tőke} + \text{Adósságállomány})$
Adósságállomány fedezettsége	$\text{Saját tőke} / \text{Adósságállomány}$

Forrás: Takács 2016.

Adósságállomány alatt értjük a hátrasorolt és hosszú lejáratú kötelezettségeket. Azaz azokat a tartozásokat, melyek visszafizetése vagy teljesítése hosszú távú kötelezettségként, általában egy évnél hosszabb időtávon belül esedékes. A mutatók a tartós források szerkezetét vizsgálják (Siklósi és mtsai, 2022).

Egy vállalat adósságállományának értékelésénél lényeges tényező lehet, hogy a vállalat képes-e a következő pénzügyi évben esedékes adósságszolgálati kötelezettségek (hitel, kölcsön törlesztések) kifizetésére (Siklósi és mtsai, 2022).

A likviditási helyzet értékelése lényegében arról szól, hogy összehasonlítjuk a könnyen pénzzé tehető eszközökkel (vagyis a likvid eszközökkel) és a rövid lejáratú, egy éven belül esedékessé váló kötelezettségek közötti arányt. A leggyakrabban használt általános mutató ebben a kontextusban a forgóeszközök teljes értékét hasonlítja össze a rövid lejáratú kötelezettségekkel (Kresalek, 2016). Ez a mutató is megfigyelhető a 4. táblázatban.

Likviditási mutatók

Likviditás foka	Mutató
Likviditási mutató I.	Forgóeszközök/Rövid lejáratú kötelezettségek
Likviditási mutató II. (likviditási gyorsráta)	(Forgóeszközök-Készletek)/Rövid lejáratú kötelezettségek
Likviditási mutató III. (pénzhányad)	Pénzeszközök/Rövid lejáratú kötelezettségek
Hitelfedezettségi mutató	Követelések/Rövid lejáratú kötelezettségek
Vevők átlagos futamideje	Vevők/1 napi árbevétel
Szállítók átlagos futamideje	Szállítók/1 napi anyagjellegű ráfordítás

Forrás: Paár és mtsai, 2021, Takács, 2016, Sabján és Sutus, 2009

A Likviditási mutató I. azt méri, hogy mennyire képes a vállalkozás rövid távon, azaz egy éven belül teljesíteni pénzügyi kötelezettségeit. Amennyiben az értéke 1-nél nagyobb, ez általában pozitív, mivel azt jelzi, hogy a vállalkozás rendelkezik elegendő rövid távú likvid eszközzel a kötelezettségek kiegyenlítéséhez. Ugyanakkor, ha az érték túl magas, az azt jelezheti, hogy a vállalkozás túlzottan konzervatív és nem hatékonyan hasznosítja eszközeit (Paár és mtsai, 2021).

A likviditási mutató szűkítése során az készleteket kihagyjuk a számításból az alábbi okok miatt:

- ☐ Az anyagkészletek nem az értékesítésre szolgálnak, hanem a termeléshez szükségesek, így pénzzé történő átalakításuk időigényes.
- ☐ Az áruk és késztermékek értékesítése bizonytalan piaci keresletől függ, ezért nem tekinthetők likvid forgóeszközöknek (Takács, 2016).

Ezután a likviditási mutató csak a követeléseket, a forgatási célú értékpapírokat és a pénzeszközöket veszi figyelembe a tartozások fedezeteként. Ezt a mutatót néha "gyorsráta"-nak is nevezik. A mutató célja az, hogy meghatározza, milyen gyorsan képes a vállalkozás rövid távú kötelezettségeit kielégíteni anélkül, hogy az anyagkészleteket számítaná be, mivel azok pénzzé történő átalakítása időigényes és bizonytalan lehet (Takács, 2016).

A likviditási mutató további szűkítésének lépése lehet a követelések és az értékpapírok kiszűrése a mutató számlálójából. Ezt az így megtisztított likviditási mutatót pénzhányadnak nevezik a szakirodalomban. A pénzhányad mutatója azt fejezi ki, hogy a vállalkozás milyen arányban rendelkezik azonnal felhasználható, teljesen likvid eszközökkel (pénz, bankszámla) a rövid lejáratú kötelezettségek kielégítéséhez (Takács, 2016).

Azaz meghatározza, hogy a vállalkozás mennyire képes azonnal készpénzzé konvertálni eszközeit a kötelezettségei fedezetére.

Elemzés szempontjából, érdemes továbbá megvizsgálni a vevők és szállítók átlagos futamidejét.

A vevők átlagos futamideje megmutatja, hogy a vevők összege hány napi nettó árbevételnek felel meg (Sabján és Sutus, 2009). A vállalkozás számára az a megfelelő, ha rövid idő alatt fizeti meg a tartozását a vevő. A napokban kifejezett szállítók átlagos futamideje arra ad választ, hogy hány napi anyagjellegű ráfordításnak felel meg a szállítók összege (Sabján és Sutus, 2009).

Miközben a likviditási mutatók csak az egy évnél rövidebb időtartamig esedékes kötelezettségeket vették figyelembe, a likviditási mérleg már hosszabb távú időszakot is lefed, és gyakorlatilag átvezet az adósságállomány elemzéséhez is (Paár és mtsai, 2021). Ezekkel a mutatókkal már megnézzük a vállalkozás hosszabb távú fizetőképességét is, és elemezzük az adósságokat is. A likviditási mérleg lehetséges sémáját az 5. táblázat tartalmazza.

5. Táblázat

Likviditási mérleg lehetséges sémája

LIKVIDITÁSI MÉRLEG	
ESZKÖZÖK	FORRÁSOK
I. KÉSZPÉNZ, LÁTRASZÓLÓ BANKBETÉTEK ÉRTÉKPAPÍROK	I. AZONNAL ESEDÉKES KÖTELEZETTSÉG
II: EGY ÉVEN BELÜLI PÉZÉ TEHETŐ ESZKÖZÖK	II. EGY ÉVEN BELÜL ESEDÉKES KÖTELEZETTSÉGEK
III. EGY ÉVEN TÚL PÉNZZÉ TEHETŐ ESZKÖZÖK	III. EGY ÉVEN TÚL ESEDÉKES KÖTELEZETTSÉGEK
IV. BEFEKTETETT ESZKÖZÖK	IV. SAJÁT TŐKE

Forrás: Kresalek, 2016

A likviditási mérleg összeállítása a beszámoló mérlegének átrendezésével készül, önállóan nem készíthető el a számviteli mérlegből, mivel részletes információkra és alátámasztó adatokra van szükség az eszköz- és forrástételek pontos besorolásához. Ezért a likviditási mérleg összeállítása inkább belső mérlegelemzési célokat szolgál. Az összeállításhoz szükséges adatokat a számviteli mérleg sorait alátámasztó leltárakból és az analitikus nyilvántartásokból nyerhetjük. Ezen kívül fontos megállapítani, hogy a vállalkozás milyen kötelezettségeket tekint azonnal teljesítendőnek a likviditási mérleg elkészítése során (Kresalek, 2016).

A likviditási mérleg elemzése során az egyes likviditási fokozatokon belül az eszköz- és forráscsoportokat összehasonlítjuk. Ezen összehasonlítás segítségével megállapítható, hogy egy adott fokozaton belül van-e eszköztöbblet (más szóval, likviditási többlet), vagy esetleg forrástöbblet (azaz likviditási hiány) (Kresalek, 2016).

A likviditási mérleg elemzése tehát a likviditási pozíció értékelésének eszköze, amely segít felmérni a vállalkozás rövid távú fizetőképességét.

2.2.3. Adósságállomány elemzése

Az adósságállomány elemzése azt vizsgálja, hogy milyen mértékben alkalmaz hosszú lejáratú, idegen forrásból származó hiteleket és kölcsönöket a vállalkozás, és milyen eszközökkel rendelkeznek ezek fedezésére (Paár és mtsai, 2021).

A 6. táblázatban találhatóak a főbb adósságállomány vizsgálatára szolgáló mutatók.

6. Táblázat

Adósságállomány arányát elemző mutatók	
Mutató megnevezése	Mutató
Adósságállomány aránya	$[Adósságállomány / (Adósságállomány + Saját tőke)] \times 100$
Saját tőke aránya	$[Saját tőke / (Adósságállomány + Saját tőke)] \times 100$
Adósságállomány fedezettsége	$Saját tőke / Adósságállomány$

Forrás: Paár és mtsai, 2021

Az adósságállomány és a saját tőke aránya mutatók egymás ellentétesei, és jellemzően hosszabb időszakokra vonatkozóan értékelik őket. A vállalkozás pozíciójától függően kedvező, ha a saját tőke aránya magas, mivel ez azt mutatja, hogy a vállalkozásnak vannak tartalékai és lehetőségei új hitelek felvételére. Azonban fontos figyelembe venni a vállalkozás aktuális piaci helyzetét, mivel előfordulhat, hogy egy nagyobb beruházás vagy fejlesztés miatt az adósságállomány aránya nő, ami elsőre kedvezőtlennek tűnhet, de hosszú távon mégis indokolt lehet, ha a beruházás komoly megtérülést ígér (Paár és mtsai, 2021).

Az adósságállomány fedezettsége mutató az adósságokhoz viszonyítva mutatja meg a saját tőke mennyiségét a vállalkozás forrásain belül. Értéke minél nagyobb annál kedvezőbb, de legalább 0,67 feletti érték az optimális (Paár és mtsai, 2021).

2.2.4. Jövedelmezőségi mutatók

A jövedelmezőségi mutatók azt mutatják, hogy az üzleti év során a vállalkozás milyen arányban termelte meg az eredményét a különböző alapul szolgáló kategóriákhoz viszonyítva. Ezek a kategóriák lehetnek például az árbevétel, az eszközök összértéke, a saját tőke értéke, és így tovább (Takács, 2016).

Legjellemzőbb mutatók kiszámítását a 7. táblázat tartalmazza.

7. Táblázat

Jövedelmezőségi mutatók	
Mutató megnevezése	Kiszámításának módja
Árbevétel-arányos üzemi eredmény	Üzemi (üzleti) eredmény/Árbevétel
Árbevétel-arányos adózás előtti eredmény	Adózás előtti eredmény/Árbevétel
Eszközarányos megtérülés (ROA)	Adózott eredmény/Mérlegfőösszeg
Saját tőke-arányos megtérülés (ROE)	Adózott eredmény/Saját tőke
Árbevétel arányos eredmény (ROS)	Adózott eredmény/Értékesítés nettó árbevétele
Élőmunka arányos jövedelmezőségi mutató	Üzemi (üzleti) eredmény/Létszám

Forrás: Takács, 2016, Bíró és mtsai, 2016

Az árbevétel-arányos eredmény mutatói azt vizsgálják, hogy a nettó árbevétel hány százaléka válik nyereséggé a költségek levonása után. Az árbevétel-arányos üzemi eredmény csak az alaptevékenységből származó eredményt méri, míg az árbevétel-arányos adózás előtti eredmény már minden eredményre ható tényezőt figyelembe vesz, ideértve a pénzügyi tevékenység eredményét is. Amennyiben a két mutató között jelentős különbség van, az arra utalhat, hogy a vállalat aktív pénzügyi tevékenységet folytat (Takács, 2016). Ilyen lehet a kapott osztalék, árfolyam nyereség vagy veszteség, illetve fizetett vagy kapott kamatok.

A ROA (Return on Assets) az adózott eredményt a mérlegfőösszeghez képest számolja ki, míg a ROE (Return on Equity) a saját tőkéhez viszonyítja a tárgyévi megtérülést. Mindkét mutató azt méri, hogy mennyire hatékonyan használja fel a vállalat a vagyont a nyereségtermeléshez. Az ROA és ROE vizsgálatát érdemes együtt végezni, mert a két mutató közötti különbség segíthet megérteni, mennyire szorul a vállalat eladósodásra, vagy milyen mértékben van a saját tőkéje fedezetként az eszközei mögött (Siklósi és mtsai, 2021).

A jövedelmezőségi mutatók közé tartoznak azok a mutatók, amelyek az eredményt nem valamely erőforráshoz viszonyítják, hanem inkább azokhoz a gazdálkodási tényezőkhez kapcsolódnak, amelyek hozzájárulnak az eredmény kialakulásához. Az árbevétel-arányos jövedelmezőségi mutatók például azt mérlegelik, hogy az árbevétel mekkora része szolgáltatja az eredményt (Béhm és tsa, 2017).

Az ilyen mutatók segítenek abban, hogy megértsük, mennyi jövedelem termelődik az árbevételből, és milyen hatékonyan használja fel a vállalat az erőforrásait az eredmény eléréséhez. Az árbevétel-arányos jövedelmezőségi mutatók fontosak az értékelés során, mert

segítenek megérteni, hogy a vállalat mennyire hatékony a bevételből származó jövedelem generálásában.

Mind a vállalkozás méretét, mind tevékenységi területét figyelembe véve releváns jövedelmezőségi mutatók kiválasztása elengedhetetlen a hatékony jövedelmi elemzéshez. Nem szükséges minden elérhető mutatószámot alkalmazni; ehelyett a vállalat sajátos helyzetét és céljait figyelembe véve érdemes kiválasztani azokat a mutatókat, amelyek a legjobban tükrözik a vállalat teljesítményét és segítenek a kívánt területek jobb megértésében.

2.2.5. Hatékonyság elemzés

A hatékonyság elemzése során főként azt próbáljuk megérteni, hogy a vállalkozás rendelkezésére álló erőforrásokkal, ideértve az eszközöket, eszközcsoportokat és emberi erőforrásokat, milyen teljesítményt ér el egy adott időszakban. A teljesítmények alatt a tevékenységek eredményességét értjük, amelyek eltérhetnek a vállalkozás tevékenységétől függően, legyen az gyártás, mezőgazdaság, kereskedelem vagy más terület (Pucsek és mtsi, 2016).

A hatékonyság elemzése lehetővé teszi számunkra, hogy feltérképezzük, mennyire hatékonyan használja fel a vállalkozás rendelkezésére álló erőforrásokat a kívánt eredmények eléréséhez, és ezen felül megvizsgálja a tevékenységek hatékonyságának javítására irányuló lehetőségeket. általam használt mutatókat a 8. táblázat tartalmazza.

8. Táblázat

Hatékonysági mutatók

Mutató megnevezése	Kiszámításának módja
Készletek forgási sebessége	Éves nettó árbevétel/Éves átlagos készletszint
Tárgyi eszközök hatékonysága	Árbevétel v. eredmény/Tárgyi eszközök
Tárgyieszköz-igényesség	Tárgyi eszközök/Árbevétel v. eredmény

Forrás: Takács 2016

A forgási sebesség mutató azt mutatja be, hogy az adott időszak alatt az eszközök vagy a befektetett tőke hány alkalommal cserélődik ki, vagy fordul meg a vállalkozásnál (Zémán és tsa, 2019).

Az eszközök forgási sebességének magas értéke általában azt mutatja, hogy a vállalkozás hatékonyan hasznosítja azokat az erőforrásokat.

A tárgyi eszközök hatékonyságának mutatója azt fejezi ki, hogy az egységnyi tárgyi eszköz mennyi árbevételt vagy eredményt generál. Ezáltal megmutatja, mennyire hatékonyan használja a vállalkozás a tárgyi eszközöket az üzleti tevékenység során. Ezen mutató inverze, a

tárgyi eszközök igényesség mutatója, azt mutatja meg, mennyi tárgyi eszközre van szükség az egységnyi árbevétel vagy eredmény eléréséhez (Takács, 2016).

2.3. Számviteli sajátosságok a mezőgazdaságban

2.3.1. Tenyészállatok

„Tenyészállatok között kell kimutatni azokat az állatokat, amelyek a tenyésztés, a tartás során leválasztható terméket (szaporulatot, más leválasztható állati terméket) termelnek, és a tartási költségek ezen termékek értékesítése, vagy az egyéb (igateljesítmény, őrzési feladat, lovagoltatás) hasznosítás biztosítja a tartási költségek megtérülését, függetlenül attól, hogy azok meddig szolgálják a vállalkozási tevékenységet.” (2000. évi C. törvény 26.§ (6))

Fontos külön megemlíteni, hogy függetlenek attól, hogy mennyi ideig szolgálják a vállalkozás tevékenységét, mert például tojástermelésért tartott tyúkokat kilenc hónap után selejtezik, így nem szolgálja tartósan a vállalkozás tevékenységét.

Ha a tenyészállatnak minősülő állatot továbbértékesítés céljából vásárolja a vállalkozás, áruként kell elszámolni (Róth és mtsai, 2019).

A tenyészállatok esetében a maradványérték olyan különleges kategória, ahol az állat élőlényként magasabb értéket képvisel a bekerülési értékhez képest. Fontos kiemelni, hogy a tenyészállatok esetében kizárható, hogy a maradványérték nulla (Sutus, 2006).

2.3.2. Növendék-, hízó- és egyéb állatok

A készletek közé csak azok az állatok sorolhatók, amelyek a gazdálkodás során nőnek, súlyuk nő, mint a termelés vagy tartás eredményeként. Fontos megjegyezni, hogy ez nem függ attól, hogy az állatok mennyi ideig szolgálják a vállalkozási tevékenységet (Róth és mtsai, 2019).

A növendék-, hízó- és egyéb állatok értékelése ugyanazokon az alapelveken nyugszik, mint a saját termelésű készletek esetében. Azaz előállítási közvetlen önköltségen számoljuk el, melyeket a valós költségek alapján kell meghatározni. Az állatok élőtömegének önköltsége minden évben kiszámításra kerül, és ez magában foglalja azokat a költségeket, amelyek az állatok születésétől kezdve felmerülnek, egészen azok "végtermékké" válásáig (Lukács, 2019).

2.3.3. Mezei leltár

A mezőgazdasági vállalkozásoknál előfordulhat, hogy a bevételek és a ráfordítások időzítése eltér egymástól, akár egy vagy több év késéssel is. A számvitel összemérés elve azonban azt követeli, hogy az időszaki eredmény kiszámításakor az adott időszak bevételeit és

a velük kapcsolatos költségeket egyszerre vegyük figyelembe. Ezt a követelményt a mezőgazdasági vállalkozások esetében egy mezei leltár segítségével valósíthatják meg. Ez a leltár a befejezetlen termelés számlájával összeveti azokat a költségeket és ráfordításokat, amelyeket az aktuális év végéig el kell végezni, de azok hozama csak későbbi időszakban realizálódik. Gyakorlatban ez például az előző évben elvégzett tavaszi vetésű növények munkálatainak költségeit jelenti, amelyeket az aktuális év december 31-ig végeznek el, de a hozamok csak később keletkeznek. Az ilyen költségek összemérésével és rögzítésével az időszaki eredmény pontosabb és valósághűbb lesz (Mizik, 2018).

2.4. Támogatások a vizsgált cégnél

Az állami támogatások mezőgazdasági cégek életében fontos szerepet játszanak, mivel segítik a vállalkozásokat a mezőgazdasági tevékenység fenntartásában, fejlesztésében és a piaci versenyképességük növelésében. Az állami támogatások célja általában a mezőgazdaság fenntarthatóságának elősegítése, a vidéki területek fejlesztése és a mezőgazdasági termelés ösztönzése.

Vizsgált 5 évben különböző jogcímekre kapta a támogatást a Szekszárd Zrt.:

- ☐ Földalapú támogatás
- ☐ Tejkvóta támogatás
- ☐ Üzemanyag jövedéki adó visszatérítés
- ☐ Szarvasmarha eü. támogatás
- ☐ Állattartáshoz kapcsolódó egyéb támogatás

A 9. táblázat tartalmazza a vállalkozás támogatásainak részletezését.

9. Táblázat

Mezőgazdasági támogatások részletezése a Szekszárd Zrt.-nél (adatok eFt-ban)

	2018	2019	2020	2021	2022
Földalapú támogatás	103 970	71 531	48 210	52 120	90 778
Tejkvóta támogatás	102 199	101 359	116 309	114 775	93 678
Üzemanyag jövedéki adó visszatérítés	15 339	8 412	6 104	6 661	4 896
Szarvasmarha eü. Támogatás	-	13 063	10 740	14 711	4 475
Állattartáshoz kapcsolódó egyéb támogatás	12 919	3 155	1 039	1 007	1 334

Forrás: Saját szerkesztés a Szekszárd Zrt. kiegészítő melléklete alapján

A megtermelt és értékesített nyerstej mennyisége a tejkvótarendszer alapja, mivel a tejtermelés és -értékesítés biztosítja a piaci egyensúly megteremtését és fenntartását. A megtermelt és értékesített tej vagy más tejtermékek mennyisége határozza meg annak szintjét (14/2010. (II.23.) FVM rendelet).

A területalapú támogatások általában a mezőgazdasági területekhez kapcsolódnak. Ez azt jelenti, hogy a támogatásokat a mezőgazdasági terület nagyságához és használatához viszonyítják. A területalapú támogatásokat olyan kritériumok alapján számolják ki, mint például a termőföld nagysága és típusa, a rajta termelt növények vagy az ott tartott állatok száma. Ez a támogatás nem érhető el olyan területre, amely 1 hektárnál kisebb, és továbbá egy adott parcella támogatása sem lehet kisebb, mint 0,25 hektár (5/2015. (II.19) FM rendelet).

A vállalkozás két fő ágazata amelyik jelentős támogatásban részesül, a növénytermesztés, és az állattenyésztés. Szinte mindegyik vizsgált évben a tejkvóta támogatás meghaladta a földalapú támogatás összegét.

3. KÖZPONTI TÉMAKÖR KIFEJTÉSE, SZEKSZÁRD ZRT. ELEMZÉSE

3.1. Szekszárd Zrt. bemutatása

A Szekszárdi Mezőgazdasági Részvénytársaság a Szekszárdi Mezőgazdasági Kombinát általános jogutódjaként jött létre, zártkörű alapítással 1992-ben. Majd 2010-ben szétvált a szőlészeti-borászati tevékenységek elkülönítése céljából. A fennmaradó Szekszárd Zrt-ben maradt az állattenyésztési tevékenység és az ahhoz tartozó vagyontárgyak, jogok és kötelezettségek. A társaság foglalkozik szántóföldi növénytermesztéssel és állattenyésztéssel. Leginkább a kalászos gabonák, kukorica, szója, napraforgó lucerna termesztéssel foglalkozik. Állattenyésztésben a Szarvasmarha ágazat a számottevő. 2022-ben a részvényeinek mintegy 100%-a belföldi személyek tulajdonában van (Kiegészítő melléklet, 2022).

Termő területeik ideálisak a gazdálkodáshoz, és jól megfelelnek a vállalkozás igényeinek. Törekednek arra, hogy tevékenységüket a legújabb technológiákkal végezzék. Terményeik nagy részét értékesítik, és csak egy csekély mennyiséget használnak fel szarvasmarha-takarmányként (www.szekszardzrt.hu).

Az ismétlődő fejlesztések és innovációk révén, amelyek lehetővé teszik számukra a kivételes termésátlagok biztosítását, azon dolgoznak, hogy megőrizzék a mezőgazdasági termékek magas minőségét és mennyiségét. Az általuk megtermelt terményeket a három várdombi, kajmádi és sióagárdi telephelyükön tárolják, amelyek mintegy 40.000 tonna tárolókapacitással rendelkeznek (www.szekszardzrt.hu).

A növénytermesztésben és állattenyésztésben használt gépeket a vállalat újbereki gépműhelyében javítják és karbantartják. A gyártási tevékenységek megbízható és hatékony működésének műszaki alapjait ez a bázis biztosítja (www.szekszardzrt.hu).

A Szekszárd Zrt. gazdálkodási hagyománya az állattenyésztés terén méltán büszke múltra tekint vissza, amely magas színvonalon működött, különféle állatfajok, mint például baromfi, sertés és szarvasmarha tartásával. Jelenleg a vállalat tevékenysége a tejelőtehen tartásra koncentrálódik. Az állattartási telepek integrációja, mint például a sárpilisi és jegenyési telepek, a kajmádi telepre került. Az állatok számára biztosított takarmányok nagy részét a vállalat növénytermesztési ágazata termeli meg, beleértve a tömegtakarmányt és az abraktakarmányt is. Az állattenyésztési és növénytermesztési területek szorosan

együttműködnék a vállalaton belül, hogy biztosítsák az állatok megfelelő ellátását és a termelés hatékonyságát (www.szekszardzrt.hu).

A jelenlegi állomány egy magas genetikájú holstein-fríz állomány, 650-700 egyeddel. Az újszülött üszőborjakat 6 hónapos korukig a sárospataki gazdaságban nevelik, majd az ellést követő 6 hónapon belül visszahozzák őket a kajmádi gazdaságba, ahol megkezdik az első laktációt. Arra törekednek, hogy az állatok termelési potenciálját kihasználják, ugyanakkor a lehető leggazdaságosabban biztosítsák a szükségleteiket (www.szekszardzrt.hu).

Annak érdekében, hogy a jövőben is versenyképesek és jövedelmezőek maradjanak, miközben az állatok igényeit is kielégítik, lépést kívánnak tartani a növekvő termelési igényekkel, és növelni kívánják az egy állatra jutó éves fajlagos tejtermelést.

Az üzleti év megegyezik a naptári évvel, a mérleg fordulónapja pedig december 31. A mérleget a számviteli törvény 1. számú mellékletének "A" változata alapján készítik el, ami az úgynevezett mérlegszerű elrendezést használja, és automatikusan ellenőrzi a két oldal (eszközök és források) egyenlőségét. Ebben a módszerben az eszközöket fordított likviditási sorrendben, a forrásokat pedig fordított lejáratú sorrendben mutatják be. (Kiegészítő melléklet, 2022).

A részvénytársaság éves beszámolót készít, mivel az egymást követő üzleti években az alábbi három érték közül kettő meghaladja a határértékeket. A mérlegfőösszege 1 200 millió forintot, az értékesítés nettó árbevétele 2 400 millió forintot, és a foglalkoztatottak létszáma meghaladja az 50 főt (2000. évi C. törvény). A vállalat a mérlegét "A típusú" változatban készíti, az eredménykimutatást pedig összköltség-eljárással állítja össze.

A vállalkozás könyvelését egy kettős könyvvitelű rendszerben vezeti. Költségeit elsődlegesen 6. és 7. számlaosztályban könyveli, majd másodlagos 5. számlaosztálybeli költségelszámolást alkalmaz, az 59. költségcím ellenszámlát használva (Kiegészítő melléklet, 2022). Ez a gyakorlat lehetővé teszi a vállalat számára, hogy megfelelő információkat szolgáltatson mind a belső, mind a külső felhasználók számára.

Folyamatos mennyiségi és értékbeni nyilvántartás vezet a vállalkozás a saját termelésű készletekről és a vásárolt készletekről. A vásárolt készleteket FIFO módszer szerint, a saját termelésű készleteket pedig tervezett önköltség alapján meghatározott elszámoló ár alapján tartják nyilván. A mérleg készítésekor, a mérleg fordulónapján meglévő készletek értékét az önköltség számítási szabályzat szerinti közvetlen önköltségen veszik számításba (Kiegészítő melléklet, 2022). Ez biztosítja, hogy a mérleg megbízható és valósághű képet adjon a vállalat

készleteiről a beszámoló készítésekor. Ez a gyakorlat hozzájárul a pénzügyi átláthatósághoz és a pénzügyi kimutatások pontosításához, és segít a vállalatnak a készletek hatékonyabb kezelésében és nyomon követésében.

Értécsökkenés az üzembehelyezéstől a kivezetés napjáig kerül elszámolásra, függetlenül attól, hogy az nyereség vagy veszteség. 2020-tól kezdve, amikor egy tárgyi eszköz beszerzési vagy előállítási költsége az 200 ezer forintos összeget nem éri el, az értécsökkenési leírásokat egy összegben elszámolják a használatbavételkor (Kiegészítő melléklet, 2022).

3.2. A Szekszárd Zrt. vagyoni helyzetének elemzése

A vagyoni helyzet elemzésekor a mérleg adatait vizsgáljuk, választott cégem elmúlt 5 év mérlegadatait veszem alapul. A mutatók többsége a mérlegfőösszeghez vagy a felette lévő főcsoportokhoz viszonyított arányokat, azaz megoszlási viszonzyszámokat vizsgál, de megtalálhatók köztük olyan koordinációs viszonzyszámok is, amelyek részcsoportokat hasonlítanak össze egymással.

Az 10. számú táblázatban szemléltetem az irodalmi áttekintésben már bemutatott eszközszerkezeti mutatók segítségével az eszközösszetételében bekövetkezett változásokat.

10. Táblázat

Eszközszerkezeti mutatók Szekszárd Zrt.

Megnevezés	2018	2019	2020	2021	2022
Befektetett eszközök aránya	63,43%	65,69%	54,24%	57,13%	51,48%
Befektetett eszk. belső összetétele					
Immateriális javak	0,14%	0,06%	0,11%	0,13%	0,08%
Tárgyi eszközök	26,11%	24,64%	28,46%	26,77%	24,39%
Befektetett pü.-i eszközök	73,76%	75,30%	71,43%	73,10%	75,53%
Összesen	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
Forgó eszközök aránya	36,43%	34,15%	45,47%	42,48%	48,46%
Forgó eszk. Belső összetét.					
Készletek	56,13%	58,15%	27,15%	36,80%	33,08%
Követelések	34,84%	35,50%	32,03%	21,24%	25,37%
Értékpapírok	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Pénzeszközök	9,03%	6,35%	40,82%	41,96%	41,55%
Összesen	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

Forrás: Saját szerkesztés beszámoló adatai alapján 2018-2022 Szekszárd Zrt.

A befektetett eszközök aránya a vizsgált években 11,95%-ot csökkent. A befektetett eszközök nagyobb arányát a befektetett pénzügyi eszközök teszik ki, azon belül is a tartós részesedés kapcsolt vállalkozásban, amelynek aránya 2022-ben 67,22% volt, ami az 1. számú mellékletben figyelhető meg. Az immateriális javak aránya elenyésző, minden évben 1% alatt található. Ez annak a következménye, hogy a vállalkozás termelőtevékenységet folytat, így nagyobb szüksége van tevékenysége során munkagépekre, földekre, épületekre.

Befektetett eszközök kisebb hányadát teszik ki a tárgyi eszközök, viszont a tárgyi eszközökön belül az Ingatlanok és kapcsolódó vagyoni értékű jogok több mint a felét teszik ki minden vizsgált évben, az öt év alatt 280 672 eFt-tal csökkent, ami látható az 1. számú mellékletben. Továbbá a Tenyészállatokon belül is megfigyelhetünk növekedést, ami összeg szerint 42 135 eFt.

11. Táblázat

Tárgyi eszközök használhatósági foka, megújulása

	2018	2019	2020	2021	2022
Tárgyi eszközök használhatósági foka	45,49%	45,13%	42,56%	39,44%	37,14%
Tárgyi eszközök megújulása	3,88%	14,02%	5,55%	8,33%	6,41%

Forrás: saját szerkesztés, Szekszárd Zrt beszámolója alapján

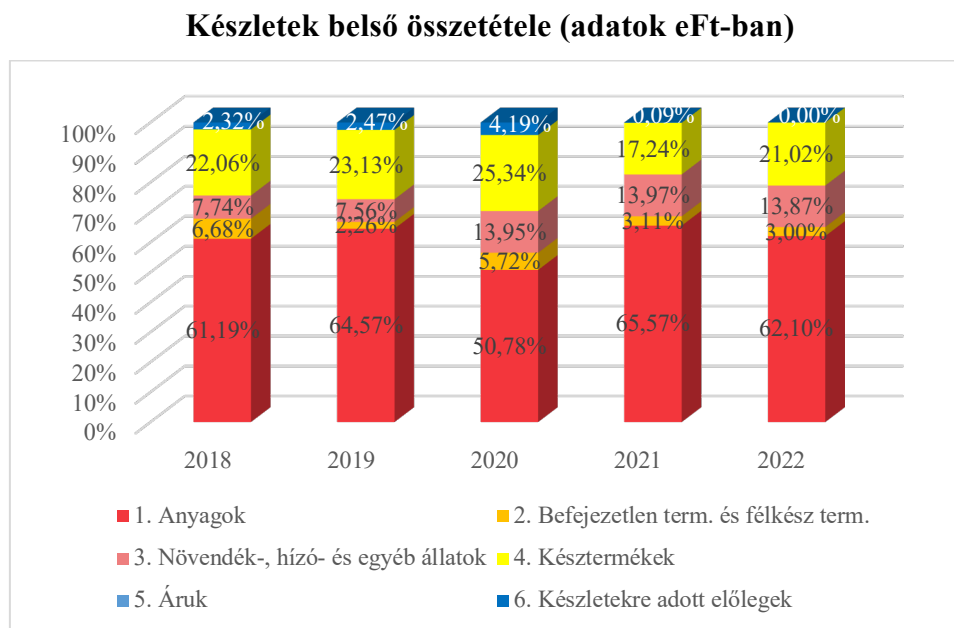
Termelő vállalkozásnál fontosnak tartom megvizsgálni a tárgyi eszközök használhatósági fokát is, amit a 11. táblázatban szerepel. A mutató megmutatja, hogy milyen mértékben van elhasználódva a tárgyi eszköz állománya a vállalkozásnak. A mutató akkor kedvező, minél közelebb van a 100%-hoz, láthatjuk, hogy cégünknel már az első vizsgált évben sem mondható megfelelőnek az érték, és ez évről évre csak csökken. Ebből arra következtetünk, hogy a vállalkozás nem forgat vissza megfelelő összegű tőkét a tárgyi eszközökbe, ez akár többlet karbantartási költségeket generálhat. Illetve az innováció hiánya miatt a cég veszíthet piaci versenyelőnyéből. Ezeket az állításaimat alátámasztja a tárgyi eszközök megújítása mutató, ami akkor tekinthető megfelelőnek, ha az érték növekszik, illetve, ha már 10-30% körüli az érték, akkor egy nagyobb fejlesztésről beszélhetünk. Viszont megfigyelhető a cégnél, hogy ingadozó tendenciát mutat évről évre. 2019-ben történt egy nagyobb beruházás a termelésben közvetlenül résztvevő berendezéseken belül, így ez a vizsgált évekhez képest kimagasló értékeket produkál. A többi év nem mondható megfelelőnek, mivel nem éri el 10%-ot se.

Forgó eszközök aránya 2018-ról 2022-re 12,03%-kal növekedett, ha mélyebben megvizsgáljuk, láthatjuk, hogy a forgó eszközök mérlegértéke növekedett 1 196 042 eFt-tal

a befektetett eszközök aránya pedig jelentősen csökkent, szám szerint 780 497 eFt-tal. A készletek aránya 2019-ről 2020-ra 58,15%-ról 27,15%-ra csökkent, ami 31%-os csökkenést eredményezett. Mivel 2020-ban több készletet értékesítettek, a december 31-én készleten lévő késztermékek mennyisége okozta a készletek értékének csökkenését. A követelések aránya is csökkent 9,47%-ot, ami pozitívum, mivel ez azt jelenti, hogy a vállalkozásnak csökkent a kintlévősége. A pénzeszközökben a cégnél bankbetétekből állnak, amiben jelentős növekedést figyelhetünk meg. 2019-ről 2020-ra 34,47%-ot növekedett a forgóeszközökön belül a pénzeszközök aránya. Ami annak a következménye, hogy 2022-ben jelentősen megnövekedett a vállalkozás árbevétele. Az árbevétel emelkedésének hátterében a megfelelő időjárás állt. Ez hozzájárult a vállalat sikeres évet záró teljesítményéhez.

Mivel a készletek alakulása egy termelő vállalkozás számára fontos, megvizsgáltam a készletek belső szerkezetét is. A készletek belső szerkezetét az alábbi 1. ábra mutatja be:

1. Ábra

Forrás: saját szerkesztés, Szekszárd Zrt beszámolóí alapján

A vizsgált 5 év alatt látható, hogy a készletek nagyobb részét az anyagok és késztermékek adják. Aminek az oka, hogy a mezőgazdasági vállalkozásokban az anyagokat gyakran felhasználják a késztermékek előállításához. Ez esetben az állattenyésztés takarmányt vásárol az állatok élteteléséhez, és a növénytermesztés részlege vetőmagot, növényvédőszer és műtrágyát használ. Ennek eredményeként az anyagok nagyobb arányban vannak jelen a készletekben.

2021-ben 2020-hoz képest visszacsökkent a késztermékek értéke. Ez abból ered, hogy 2020-ban kedvező időjárás volt, így több terményt tudott aratni és tárolni is ezáltal. Viszont 2021. év

aszályos év volt, kevesebb termés termett, így a raktáron levő terméskből is kellett értékesíteni, hogy kiszolgálja vevőit, így csökkent 2021-ben a késztermékek értéke.

A mezőgazdasági vállalkozások készletezési stratégiája is befolyásolja, milyen mértékben tartanak készleteket az anyagokból és a késztermékekből. A vállalkozás dönthet úgy, hogy több nyersanyagot tárol, hogy a termelés zavartalan legyen.

A következő lépésben vizsgáljuk meg a vállalkozás forrásszerkezetét a forrásszerkezeti mutatók segítségével, melyek megmutatják, hogy a vállalkozás eszközeit milyen arányban fedezik saját tőkéből és milyen arányban idegen forrásokból. Ezen elemzés révén betekintést nyerhetünk abba, hogy a vállalkozás milyen mértékben támaszkodik saját forrásaira, és milyen mértékben vesz igénybe külső finanszírozást.

A 12. táblázat a forrásszerkezeti mutatókat tartalmazza.

12. Táblázat

Forrásszerkezeti mutatók

Megnevezés	2018	2019	2020	2021	2022
Tőkeellátottság	60,96%	65,19%	79%	91,87%	89%
Kötelezettségek aránya	38,59%	34,29%	20,02%	7,65%	10,26%
Céltartalékok aránya	0%	0%	0%	0,25%	0,25%
Kötelezettségek belső összetét.					
Hátrasorolt köt.	0%	0%	0%	0%	0%
Hosszú lejáratú kötelezettségek	25,00%	31,89%	19,01%	4,53%	0,00%
Rövid lejáratú kötelezettségek	75,00%	68,11%	80,99%	95,47%	100,00%
Összesen	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
Tőkefeszültség	63,29%	52,59%	25,23%	8,32%	11,49%

Forrás: saját szerkesztés, Szekszárd Zrt beszámolóí alapján

Szekszárd Zrt tőkeellátottsága kimagaslóan jónak mondható, mivel meghaladja a 60%-ot, ami azt jelenti, hogy a vállalkozás stabilan működik, kevés az idegen tőke aránya. Ebből is következik, hogy a kötelezettségek aránya alacsony, mivel a tőkeellátottsággal ellentétes irányba mozog. A kötelezettségek belső szerkezetét megvizsgálva látható, hogy a hosszú lejáratú kötelezettségek aránya 2019-től csökken, majd 2022-re eléri a 0 eFt-ot. A rövid lejáratú

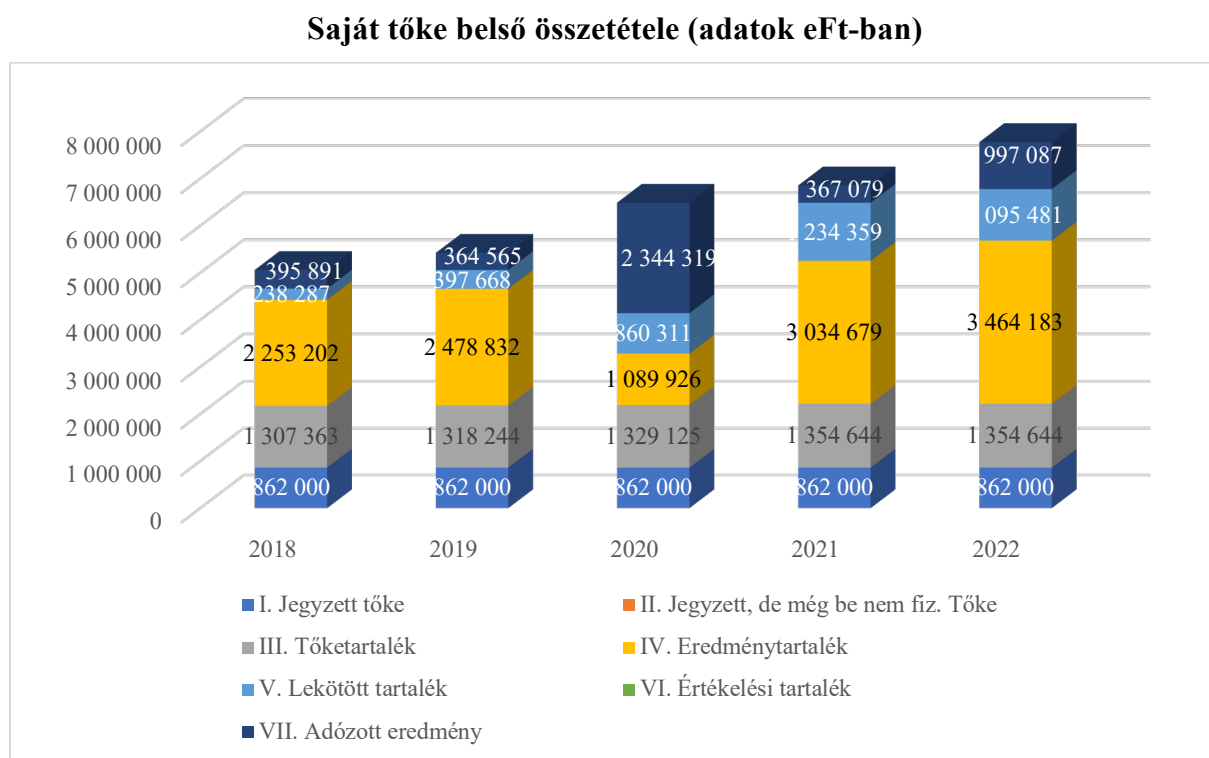
kötelezettségek aránya értelemszerűen nőtt, viszont összességében 2018-ról 2022-re 1 507 124 eFt-ot csökkent lásd 1. számú melléklet.

Céltartalékot képzett a jövőbeni várható költségekre 2021-ben a vállalkozás.

A tőkefeszültség minden vizsgált évben megfelelő, mivel 100% alatt található, így ez azt jelenti, hogy a saját tőke értéke túlsúlyban van.

Megvizsgáltam a saját tőke belső összetételét, amit a 2. ábrán szemléltetek.

2. Ábra

Forrás: saját szerkesztés, Szekszárd Zrt beszámolója alapján

Látható, hogy a jegyzett tőke a vizsgált években nem változott. 2019-ről 2020-ra az eredménytartalék jelentősen csökkent, ez azzal magyarázható, hogy a vállalkozás 1 279 950 eFt osztalékot fizetett 2020-ban. 2021-re pedig megnövekedett, több mint 2 milliárd forinttal, mivel átvezetésre került az adózott eredmény. A 2020-as adózott eredmény növekedésnek a háttérében a jelentősen megnövekedett nettó árbevétel, és kapott osztalék kapcsolt vállalkozásoktól áll. A 2020. december 31-i 28 748 ezer forintos lekötött tartalék tartalmazza a mérlegfordulónapon az alapítás-átszervezés aktivált értéke miatti lekötött tartalék nettó értékét (3 229 eFt), és a támogatással megvalósított beruházások nettó értékét. 2019-ben a fejlesztési tartalék értéke 361 268 eFt volt, amelyből 2020-ban 61 135 eFt felhasználásra

került, és 531 430 eFt képzésére került sor, így alakult ki a 860 311 eFt érték. Mezőgazdasági cég révén következtethetünk arra, hogy a tőketartalék növekedése a kapott fejlesztési célú támogatás miatt növekedett.

3.3. Pénzügyi helyzet vizsgálata

Szekszárd Zrt. pénzügyi helyzetének vizsgálatához a vállalkozás mérleg és eredménykimutatás adatait használtam 2018-tól 2022-ig. Vizsgálatom során az adósságállományt, likviditási mutatókat és a likviditási mérleget elemeztem.

3.3.1. Likviditási mérleg

A likviditási mérleg olyan kimutatás, amely az eszközöket mobilitásuk, a forrásokat pedig esedékességük szerint csoportosítva állítja egymással szembe. Segítségével megállapíthatjuk, hogy fizetőképese-e a vállalkozás, fennáll-e nála a pénzügyi egyensúly. A likviditási mérleg a melléletek 3/a és 3/b szám alatt található, én az eltérésekről készítettem elemzést, amelyet a 13. táblázat tartalmaz.

13. Táblázat

Likviditási mérleg (adatok eFt-ban)

	2018	2019	2020	2021	2022
I. Fokozat	272 706	180 400	1 517 462	1 329 523	1 752 403
II. Fokozat	-1 389 543	-960 167	-155 675	149 739	176 511
III. Fokozat	896 000	742 264	698 189	1 140 314	1 394 969
IV. Fokozat	220 837	37 503	-2 059 977	-2 619 576	-3 323 883

Forrás: saját szerkesztés, Szekszárd Zrt beszámolóí alapján

Láthatjuk, hogy az első likviditási fokozatban az értékek megfelelőek, mivel egyik évben sem volt a cégnek lejárt határidős tartozása. 2020-ban láthatunk egy elég jelentős ugrást 2019-hez képest szám szerint: 1 337 062 eFt, ami a megnövekedett árbevételnek is köszönhető.

A II. fokozatot megvizsgálva láthatjuk, hogy az első három vizsgált évben meghaladja a mobil eszközöket a rövid lejáratú kötelezettségek, így likviditási hiány állapítható meg ezekben az években. 2021-ben a mobil eszközök is és a rövid lejáratú kötelezettségek is csökkentek előző évhez képest, viszont ebben az évben már pozitívrá fordult a mutató értéke, amit követ 2022-ben is.

A III. fokozat tartalmazza a későbbi időpontokban esedékes tartozásokat és a mobilizálható eszközök összegét. Ebből egyértelműen látható, hogy a készletek évről évre képesek kielégíteni a jövőbeli kötelezettségeket, így megfelelő likviditási tartalék mutatható ki. 2021-

ben 2020-hoz képest láthatunk egy jelentős növekedést, ami a készletek növekedésére és a hosszú lejáratú kötelezettségek jelentős csökkenésére vezethető vissza.

A IV. fokozat értékei 2020-tól likviditási hiányba mennek át, aminek oka, hogy az immobil eszközök értéke csökkent 2019-ről 2020-ra viszont a saját tőke elemiben jelentős növekedés történt, és ez a tendencia megmaradt a további vizsgált évekre is. Ez azt jelenti, hogy az immobil eszközök értéke nem fedezi a vissza nem fizetendő források értékét.

3.3.2. Likviditási mutatók

A likviditási mutatókat az 14. táblázat tartalmazza.

14. Táblázat

Likviditási mutatók

Megnevezés	2018	2019	2020	2021	2022
Likviditási mutató (current ratio) (e Ft-ban)	1,2587	1,4625	2,8052	5,8190	4,7207
Likviditási gyorsráta (quick ratio) (e Ft-ban)	0,5522	0,6121	2,0436	3,6776	3,1593
Pénzhányad (e Ft-ban)	0,1136	0,0929	1,1450	2,4414	1,9615
Hitelfedezettségi mutató (e Ft-ban)	0,4386	0,5192	0,8986	1,2362	1,1978

Forrás: saját szerkesztés, Szekszárd Zrt beszámolóí alapján

A likviditási mutató esetünkben megfelelő, mivel minden évben a számított érték meghaladja az 1 értéket, 2021-ben 6 közele volt. Ez azt jelenti, hogy a vállalatnak elegendő likvid eszköze van a rövid távú kötelezettségek kielégítéséhez. 2018-ban és 2019-ben elég alacsony értékeket figyelhetünk meg, de évről évre növekedés látható. Megfigyelhetünk 2021-ben 2020-hoz képest egy jelentős növekedést (3,0138), ez a forgóeszközök növekedésének és a rövid lejáratú kötelezettségek csökkenésének az eredménye.

A quick ratio hasonló a likviditási rátához, de kizárja a készleteket a likvid eszközök közül. Ez azt mutatja, hogy a vállalat milyen mértékben képes fedezni rövid távú kötelezettségeit olyan eszközökkel, amelyek azonnal pénzzé tehetők. Az elfogadott érték általában 1 vagy annál nagyobb. Látható, hogy az első két vizsgált évben nem éri el az 1 értéket, mivel mezőgazdasági cégről beszélünk, így a készletek értéke időszakosan ingadozik, és ha magas

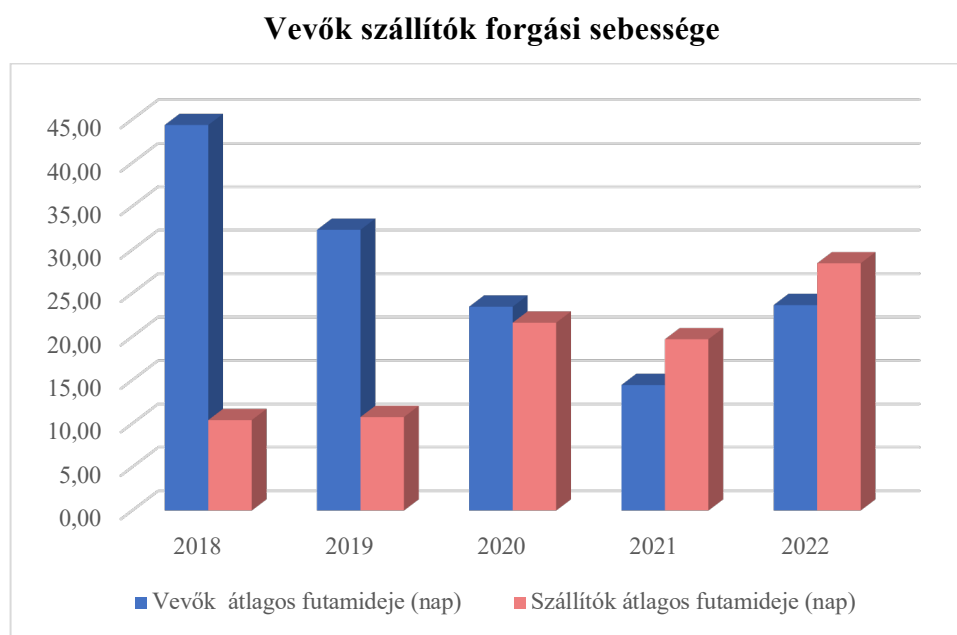
készletállománya van, amit megfigyelhettünk a vagyoni helyzet elemzésénél, hogy 2018-ban és 2019-ben 55% fölötti, akkor a likviditási gyorsráta alacsonyabb értéket mutat.

A pénzhányadnál 2020-ban 2019-hez képest észrevehetünk egy nagyobb emelkedést, de ez megfigyelhető a pénzeszközök arányánál is, hogy 2020-ban az előző évhez képest jelentősen növekedett a pénzeszköz, ezzel egyidőben pedig csökken a rövidlejáratú kötelezettségek értéke. A 2021-ben csökkent a pénzeszközök értéke, viszont jelentősen csökkent a rövidlejáratú kötelezettség aránya ebből következően nőtt a pénzhányad 2021-ben 2020-hoz képest.

A hitelfedezettségi mutatónál megfigyelhető, hogy ez első három vizsgált évben nem éri el az 1 értéket, ami azt jelenti, hogy a követelések értéke nem haladja meg a rövid lejáratú kötelezettségeket.

A vevők, szállítók forgási sebessége mutató eredményét láthatjuk a 3. ábrán.

3. Ábra

Forrás: saját szerkesztés, Szekszárd Zrt beszámolóí alapján

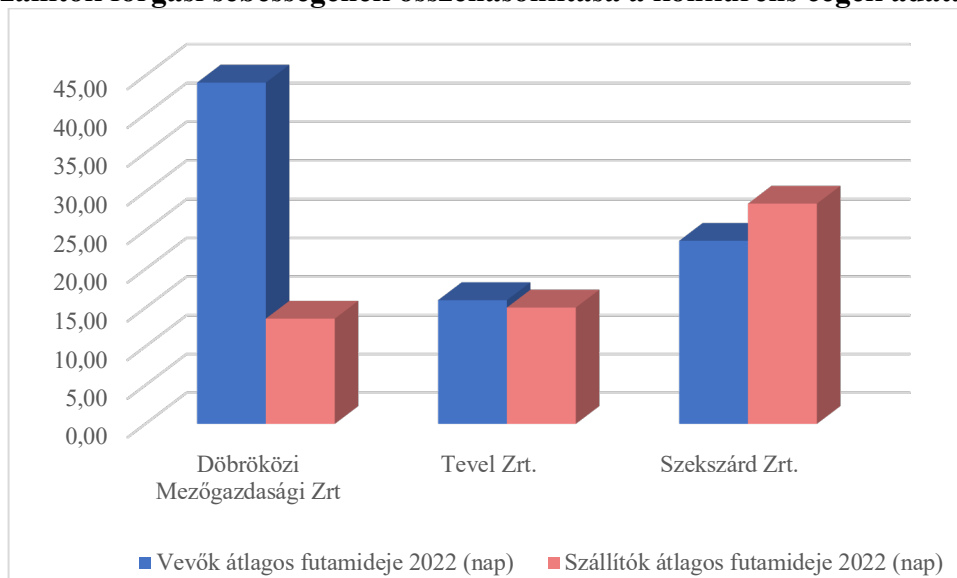
A vevők átlagos futamidejénél megfigyelhető, hogy az első két vizsgált évben középtávra tehető, mivel a két évben 30-45 nap között volt a számított érték. 2021-ben látható egy jelentősebb visszaesés, ez annak köszönhető, hogy a vevői követelés és az értékesítés nettó árbevétele is jelentősen lecsökkent.

A vevői követeléssel ellentétben a szállítói tartozás megnövekedett az utolsó három vizsgált évben, de egyik sem mondható kritikusnak.

Fontosnak tartottam megvizsgálni más, konkurens vállalatokkal szemben a vevők/szállítók átlagos futamidejének vizsgálatát, az eredményt az 4. ábra tartalmazza.

4. Ábra

Vevők, szállítók forgási sebességének összehasonlítása a konkurens cégek adataival 2022

Forrás: Döbröközi Mezőgazdasági Zrt. 2022. évi beszámolója alapján, Teveli Zrt. 2022. évi beszámolója alapján, Szekszárd Zrt. 2022. évi beszámolója alapján

Elemzés eredményei azt mutatják, hogy Szekszárd Zrt esetében a vevők átlagos futamideje a másik két vizsgált cég futamideje között helyezkedik el. Az átlagos futamidő olyan tartományban van, amely megfelel a piaci normáknak, és a vállalat nem mutat különösen rövid vagy hosszú futamidőt, inkább középtávúnak mondható.

Ugyanakkor a szállítók átlagos futamideje meghaladja a vizsgált cégcsoport átlagértékét. Ez azt jelzi, hogy a vállalat nagyobb rugalmassággal rendelkezik a szállítói fizetések terén, és hajlandó hosszabb futamidőket elfogadni.

Mindent összevetve a vállalat likviditási helyzete stabil volt a vizsgált években. A készpénzhányadot azonban célszerű lenne csökkenteni vagy lekötni a magas szabad pénzeszközök aránya miatt.

3.3.3. Adósságállomány vizsgálata

A 15. táblázat tartalmazza az adósságállomány vizsgálatát.

15. Táblázat

Adósságállomány vizsgálati mutatók

Megnevezés	2018	2019	2020	2021	2022
Adósságállomány aránya	13,66%	14,36%	4,58%	0,38%	0,00%
Adósságállomány fedezete	632,09%	596,31%	2084,41%	26546,68%	-
Saját tőke aránya	86,34%	85,64%	95,42%	99,62%	100,00%

Forrás: saját szerkesztés, Szekszárd Zrt beszámolója alapján

A vizsgálat során kiderült, hogy a cég nem rendelkezik hátrasorolt kötelezettségekkel, továbbá a hosszú lejáratú kötelezettség aránya sem jelentős. Megfigyelhető, hogy 2019-től az adósságállomány értéke folyamatosan csökken, majd nullára redukálódik.

Az adósságállomány aránya és a saját tőke aránya egymás komplementerei. Akkor tekinthetők elfogadhatónak ezek a mutatók, ha az adósságállomány aránya 60% alatti, a saját tőke aránya pedig 40% feletti (Paár-Ambrus, 2021).

Ebből is látszik, hogy a vállalkozásnál ezek a mutatók kedvezően alakulnak, mivel az adósságállomány 14,36% és 0% között, a saját tőke aránya pedig 85,64% és 100% között mozog a vizsgált időszakban.

Az adósságállomány fedezettsége mutató, amely a másik két arányszámhoz hasonlóan, de más módszertan alapján értékeli a saját tőke és az adósság arányát, arról tájékoztat, hogy minden egyes forint adósságra mennyi saját tőke jut a vállalat kötelezettségeiben. Minél magasabb, annál kedvezőbb (Paár-Ambrus, 2021).

3.4. Jövedelmezőség alakulása

Szekszárd Zrt. vizsgálata során elemeztem a jövedelmezőségi mutatókkal is a beszámoló adatait. Elsősorban az árbevétel-arányos üzemi eredményt és az árbevétel arányos adózás előtti eredményt szeretném bemutatni, amit a 16. táblázat mutat.

16. Táblázat

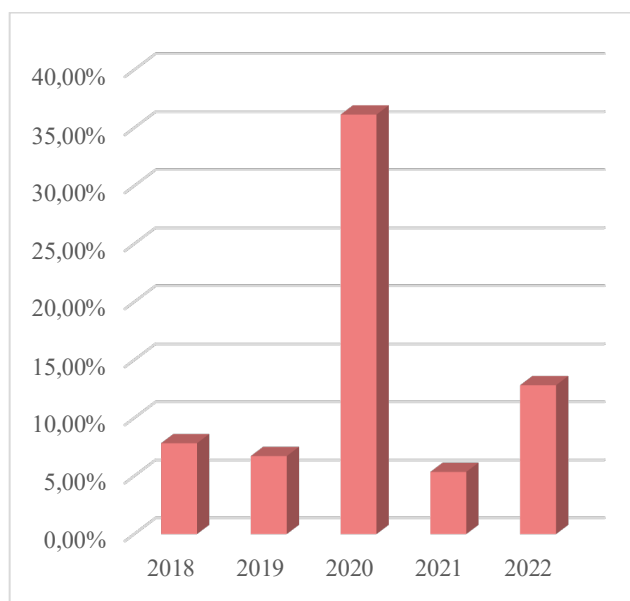
Jövedelmezőségi mutatók alakulása

Megnevezés	2018	2019	2020	2021	2022
Árbevétel-arányos üzemi eredmény	12,19%	9,76%	11,80%	10,34%	18,96%
Árbevétel-arányos adózás előtti eredmény	10,87%	8,33%	46,54%	11,01%	22,88%

Forrás: saját szerkesztés, Szekszárd Zrt beszámolója alapján

Az árbevétel-arányos eredmény mutatói azt elemzik, hogy az értékesítés nettó bevételéből hány százalék vált nyereségessé a költségek levonása után. (Takács, 2016) Az árbevétel-arányos üzemi eredménynél nem vesszük figyelembe az összes olyan tételt, ami hat az eredményre, mint például pénzügyi műveletek eredménye, arra használjuk az árbevétel-arányos adózás előtti eredményt. 2020-ban jelentős eltérés látható a két mutató között, ami abból adódik, hogy jelentős összegű osztalékot kapott a kapcsolt vállalkozásaitól. Az eredménykimutatásból leolvasható, hogy 2019-ben -62 872 eFt, 2020-ban pedig 1 749 968 eFt volt a pénzügyi műveletek eredménye.

Az 5. ábrán a saját tőke arányos megtérülést szemléltetem.

Saját tőke arányos megtérülés

Forrás: saját szerkesztés, Szekszárd Zrt beszámolóí alapján

A legtöbb vizsgált évben a ROE 5-10% körüli értékeken mozog, viszont itt is látható, mivel a mutató a saját tőkére vetíti ki az adózott eredményt, hogy a kapcsolt vállalkozástól kapott osztalék, jelentősen befolyásolja ennek a mutatónak is az értékét.

A 17. táblázatban mutatom be a további jövedelmezőségi mutatókat, amiket elemeztem.

17. Táblázat

Jövedelmezőségi mutatók alakulása

	2018	2019	2020	2021	2022
Eszközarányos megtérülés (ROA)	4,77%	4,38%	28,67%	4,92%	11,46%
Árbevétel arányos eredmény (ROS)	9,74%	8,33%	46,54%	9,54%	20,35%
Eszközarányos árbevétel	49,01%	52,65%	61,62%	51,60%	56,29%
Eszközmegtérülési mutató (ROI)	4,77%	4,38%	28,67%	4,92%	11,46%

Forrás: saját szerkesztés, Szekszárd Zrt beszámolóí alapján

Az eszközarányos megtérülés mutatója azt fejezi ki, hogy a vállalkozás mekkora hozamot ér el a teljes eszközállományával szemben. Más szavakkal, ez a mutató a vállalat hatékonyságát és eredményességét méri. Ha az értéke magas, az kedvező, mivel azt jelzi, hogy a vállalat

hatékonyan használja eszközeit, és eredményesen gazdálkodik velük. Hosszú távon ez a mutató a vállalat kockázati szintjét is tükrözheti (Kresalek, 2016)

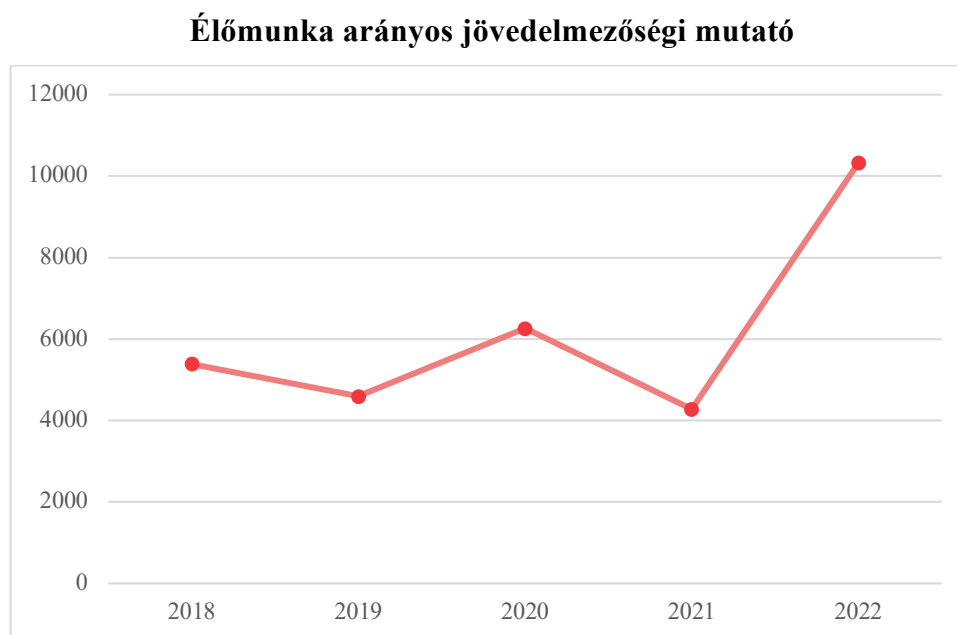
Az eszközarányos megtérülésnél észrevehető, hogy 2020 és 2022 évben kiugró értéket mutat a többi vizsgált évhez képest. 2020-ban a már emlegetett pénzügyi műveletek eredményében okozott hatalmas növekedés a kiváltó ok, 2022-ben pedig megnövekedett az eszközök értéke, mellette pedig még az értékesítés nettó árbevétele is növekedett 1 040 166 eFt-tal. Illetve emellett nem volt olyan csökkentő tétel, ami jelentősen megnövekedett volna így csökkentve az adózás előtti eredményt, ezért abban is jelentős növekedés figyelhető meg.

Az árbevételhez viszonyított üzemi eredmény mutatója kulcsfontosságú a jövedelmezőségi elemzés során. Ez azt mutatja meg, hogy a nettó árbevétel hány százalékát képviseli az üzemi tevékenység eredménye (Kresalek, 2016).

Szintén három vizsgált évben együtt mozognak az értékek, nincs kiemelkedő elválkozás. Ennél a mutatónál is két év szerepel, ami jelentősen eltér a többi vizsgált évtől, a már említett 2020 és 2022. 2020-ban az adózott eredmény, és a nettó árbevétel is jelentősen növekedett, az árbevétel a kedvező éghajlati viszonyok miatt megnövekedett termelt termés értékesítése miatt, az adózott eredményen az árbevételen kívül már említett érték változása és a nettó árbevétel növekedése okozza a kimagasló értéket 2022-ben.

Az eszközarányos árbevételnél 2018-2020-ig növekedés látható, majd 2021-ben 2020-hoz képest egy közel 10%-os csökkenés tapasztalható, ami annak köszönhető, hogy az eszközökben, és az értékesítés nettó árbevételében egy jelentős csökkenés következett be.

A vizsgált években a ROI értékei szintúgy alakultak, ahogy a ROA mutató értékei.

Forrás: saját szerkesztés, Szekszárd Zrt beszámolóí alapján

Általam utoljára vizsgált csoport az élőmunka arányos jövedelmezőségi mutató, amit a 6. ábrán szemléltetnek. A vizsgált mutató kedvezően alakult a vállalatnál. 2021-ben tapasztalhatunk egy jelentős csökkenést, ami az adózott eredmény csökkenésére vezethető vissza. 2022-ben 2021-hez képest, közel 2,5-szeres növekedés látható, ami azt jelenti, 2020-ban 10321,90 ezer forintot termelt 1 fő.

Összességében elmondható, hogy a vállalkozás jövedelmezőségi mutatói is megfelelően alakultak, annak ellenére is, hogy 2021-ben jelentősen csökkent a vállalkozás árbevétele az aszálynak köszönhetően.

3.5. Hatékonysági mutatók

Az első hatékonysági elemzésem a készletek forgási sebessége, amit a 18. táblázat tartalmaz.

18. Táblázat

Készletek forgási sebessége					
Megnevezés	2018	2019	2020	2021	2022
Készletek forgási sebessége	2,39 ford.	2,65 ford.	4,99 ford.	3,30 ford.	3,51 ford.

Forrás: saját szerkesztés, Szekszárd Zrt beszámolóí alapján

Elsőként a készletek forgási sebességét vizsgáltam meg, ami azt mutatja meg, hogy az árbevételének hányszorosa a készletek záró értéke. Látható, hogy minden évben kedvezően alakultak az értékek. 2019-ről 2020-ra a növekedést, a csökkenő készletek és a növekvő nettó árbevétel jelentette. 2021-re csökkent az értéke, az árbevétel csökkenésével együtt, de az érték még így is kedvező.

Készletek mellett fontos elemezni a tárgyi eszközök hatékonyságát is, ezt tartalmazza a 19. táblázat.

19. Táblázat

Tárgyi eszközök hatékonysága

Megnevezés	2018	2019	2020	2021	2022
Tárgyi eszközök hatékonysága (eFt)	2,9597	3,2533	3,9909	3,3737	4,4829
Tárgyi eszköz igényesség (e Ft)	3,4694	3,6916	0,5384	3,1079	1,0960

Forrás: saját szerkesztés, Szekszárd Zrt beszámolóí alapján

A tárgyi eszközök hatékonysága megmutatja, hogy 1 Ft tárgyi eszköz lekötés átlagosan hány Ft árbevételt eredményez. A vizsgált mutató szinte folyamatosan növekszik a vizsgált években, a legmagasabb értéket 2022-ben éri el, ami azt jelenti, hogy 100 Ft tárgyi eszköz 448,29 Ft nettó árbevételt eredményez.

A tárgyi eszközök igényességét is megvizsgáltam, de az eredményhez viszonyítottam. Kimagasló eltérés 2020-ban és 2022-ben látható a korábban említett eredménynövekedés következtében.

3.6. Aszályérintettség

Fontosnak tartottam továbbá megvizsgálni, hogy a vállalkozás árbevételére milyen hatással volt az elmúlt évek időjárás viszonyosságai.

Magyarország területét az elmúlt években egyre erősebb aszály érintette, ez meg is látszik a termény árain, és a megtermelt mennyiségen is.

Először szeretném bemutatni a vállalkozás árbevételét a jelentősebb tevékenységi körökre bontva, amit mutat a 20. táblázat.

20. Táblázat

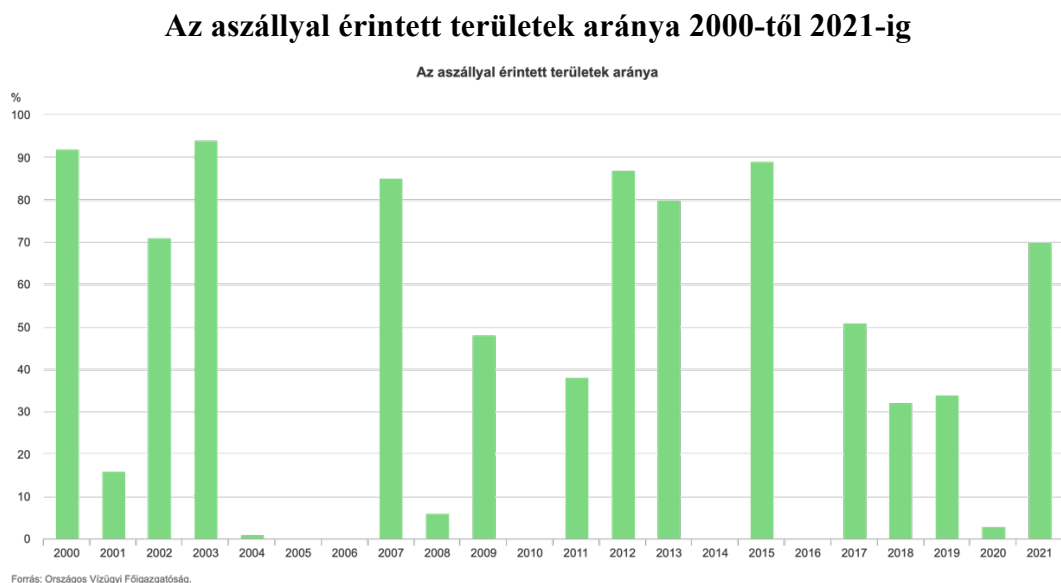
Árbevétel részletezése jelentősebb tevékenységi körök szerint (adatok eFt-ban)

	2018	2019	2020	2021	2022
Növényterm. Bev.	2 050 509	2 166 504	3 127 796	1 988 291	2 269 626
Szarvasmarha	662 592	690 975	739 318	844 130	1 248 056
Mezőgazdasági szolg.	1 110 721	1 290 445	1 089 220	944 545	1 278 200
Árbevétel	4 065 146	4 378 454	5 037 510	3 848 848	4 899 014

Forrás: saját szerkesztés, Szekszárd Zrt beszámolóí alapján

A vállalkozás bevételeinek jelentős része a növénytermesztésből tevődik össze, ezért is van kiszolgáltatva az éghajlat változásainak. Látható is a táblázatban a bevétel csökkenése 2021-ben, ami arra vezethető vissza, hogy egy jelentős aszály érintette hazánk 70%-át, ami megfigyelhető az 7. ábrán. A száraz időjárás kedvezőtlenül hatott a gabona termésére, ami kevesebb és alacsonyabb minőségű termést eredményezett. Ennek eredményeként a vállalat eredménye és termelékenysége szenvedett a szárazság miatt.

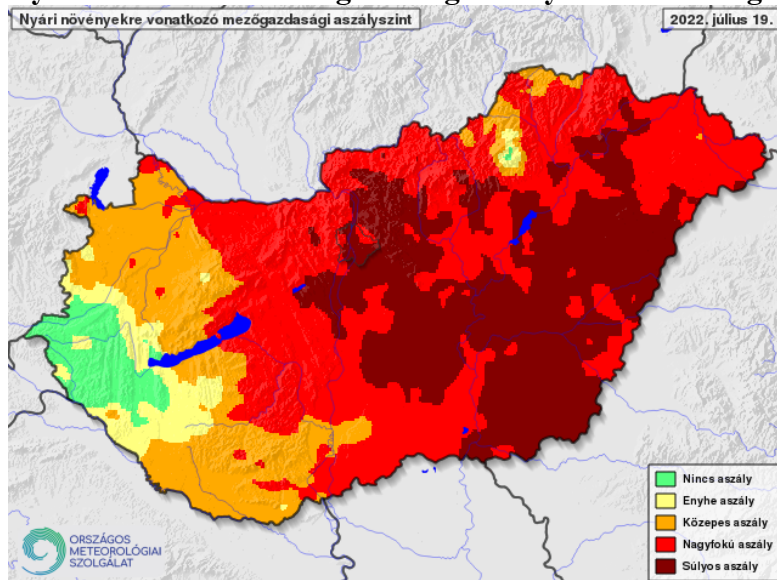
7. Ábra

Forrás: www.ksh.hu

Észrevehető az 7. ábrán, hogy 2020-ban csekély volt az aszály mértéke hazánkban, ami észrevehető a növénytermesztés bevételein, ami kimagaslóan magas volt ebben az évben.

A fenti 7. ábra a csapadékhiányt érintő területek országos átlagát mutatja be, de nem részletezi az aszály különböző területekre gyakorolt hatásait. A következő 8. ábra pedig bemutatja az 2022-es aszályindex területi eloszlását, ami pontosabban megmutatja, hogy az ország különböző részein milyen mértékben érintette az aszály.

Nyári növényekre vonatkozó mezőgazdasági aszályszint 2022. augusztus 17-én

Forrás: www.met.hu

A valaha volt legforróbb 3. évnek mondják 2022. évet. A vállalkozás térségét azonban csak közepes aszály érintette.

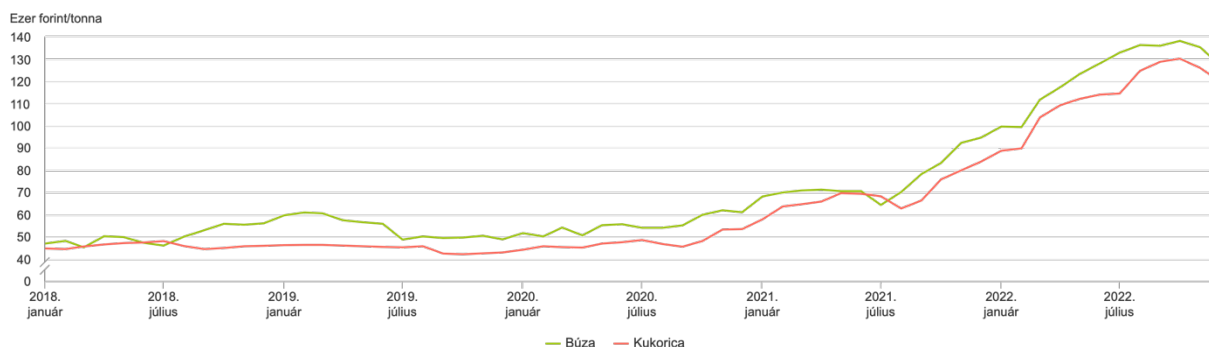
A nyári csapadékösszeg a nyugati országrészben 170-270 mm között mozgott, néhol meghaladva a sokéves átlagot. Ugyanakkor az Alföld jelentős részén mindössze 50-100 mm csapadék hullott, ami csupán a szokásos mennyiség fele vagy harmada. Az idei nyár a Dunántúlon 1-2 fokkal, a keleti országrészben pedig 2-3 fokkal volt melegebb, mint a sokéves átlag (KSH, 2022).

Az 20. táblázatban viszont az látható, hogy a mezőgazdasági bevétel növekedett 2021-ről 2022-re az aszály ellenére, ami abból ered, hogy a mezőgazdasági termények árai jelentősen megnövekedtek ebben az évben, amit az 9. ábra szemléltet. Ez a növekedés vissza vezethető a 2022-ben kirobbant Orosz-Ukrán háborúra, mivel Ukrajna egy jelentős exportőr volt, de nem tudott a betakarítással, és exportálással foglalkozni, továbbá a meg nem termelt termények is hiányoztak a gazdaságból, így az ár felfele emelkedett.

9. Ábra

A búza és a kukorica felvásárlási árának alakulása

A búza és a kukorica felvásárlási árának havi alakulása

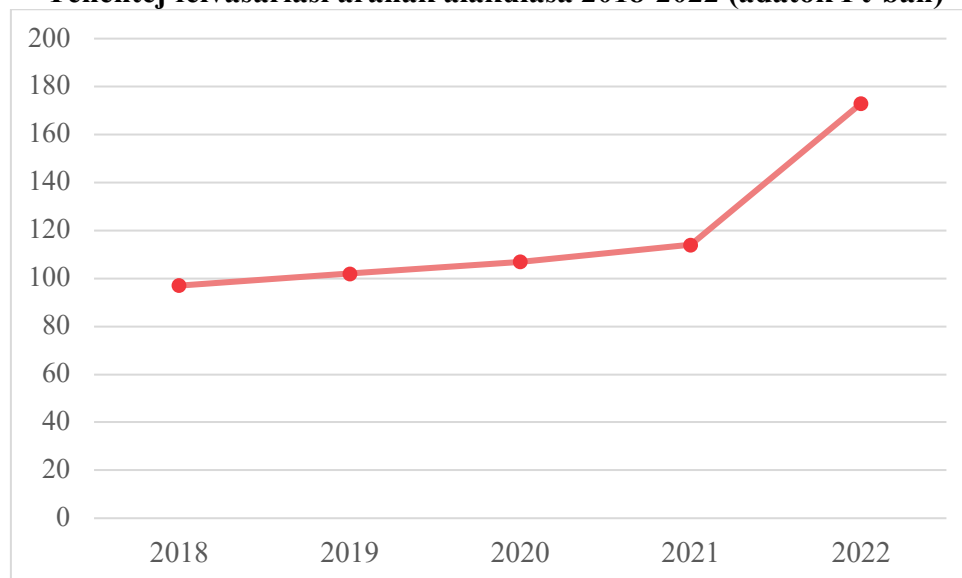

Forrás: www.ksh.hu

A vállalkozás másik fő ágazata is jelentős bevételt eredményezett a vizsgált években, megfigyelhető 2021-ről 2022-re egy jelentős növekedés, ami az áraknak köszönhető, hiszen 2022-ben jelentősen megnövekedett a tej felvásárlási ára, amit szemléltetnek az 10. ábrán.

10. Ábra

Tehéntej felvásárlási árának alakulása 2018-2022 (adatok Ft-ban)

Forrás Saját szerkesztés, KSH adataiból

3.7 Támogatás

Vannak olyan mezőgazdasági cégek, ahol fontos, jelentős bevételnek szokott számítani a kapott támogatás. Megvizsgáltam a cég adózás előtti árbevételét, támogatások nélkül hogyan alakult volna.

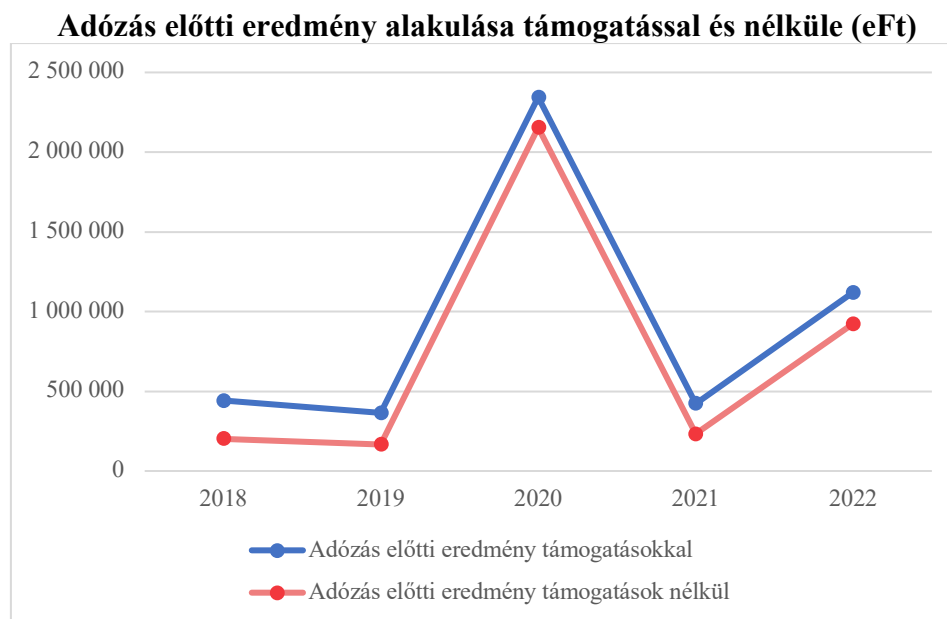
A 21. táblázat mutatja a kapott támogatásokat évekre lebontva. Részletesen az irodalmi áttekintésben figyelhető meg.

21. Táblázat

Támogatások alakulása 2018-2022 (eFt)					
	2018	2019	2020	2021	2022
Támogatások összege	238 923	198 409	190 535	191 254	198 354

Forrás: Saját szerkesztés a Szekszárd Zrt. kiegészítő melléklete alapján

11. Ábra

Forrás: Saját szerkesztés a Szekszárd Zrt. beszámolói alapján

Az adózás előtti eredmény alakulását támogatások nélkül az 11. ábrán látható. Összességében elmondható, hogy a vállalkozás számára a támogatások nem jelentősek, nem befolyásolják drasztikus módon az adózás előtti eredmény alakulását. Kijelenthetjük, hogy a vállalkozás támogatások nélkül is jövedelmezően gazdálkodik.

4. ÖSSZEFOGLALÁS

Dolgozatom központi témája a Szekszárd Zrt. komplex gazdasági elemzése volt. Az elemzés során számos különböző módszert alkalmaztam a vállalat vagyoni, pénzügyi, jövedelmezőségi és hatékonysági helyzetének bemutatására, amelyeket korábban ismertettem.

Az elemzés eredményeként megállapítottam, hogy a Szekszárd Zrt. vagyoni helyzete stabilnak tekinthető. Ezt a következőkkel igazoltam: az eszköz- és tőkeszerkezet elemzésével kiderült, hogy az öt vizsgált év során nincsenek olyan kiugró vagy kritikus értékek sem az eszközök arányában, sem a források arányában. Ennek eredményeként a vállalat vagyoni helyzete megbízható és erősnek tekinthető. Továbbá a hosszú lejáratú kötelezettségek aránya is jelentősen csökkent, ami az jelenti, hogy javult a likviditása.

A vagyoni helyzet vizsgálatával kezdtem meg az elemzésemet, amelyben látható, hogy a befektetett pénzügyi eszközök képviselik a jelentős részt, azon belül is a tartós részesedés kapcsolt vállalkozásban teszi ki több mint a felét minden vizsgált évben. A forgóeszközök között az első két vizsgált évben a készletek teszik ki a nagyobb hányadot, de 2020-ban jelentősen megnövekednek a pénzeszközök, a jelentős árbevétel növekedés következtében.

A vállalkozás pénzügyi helyzete pozitív, mivel a saját tőke aránya meghaladja a 85%-ot, és a fizetési kötelezettségeket is fedezni tudja. Ugyanakkor fontos megjegyezni, hogy a túl magas szabad pénzeszközarány nem mindig előnyös a vállalkozás számára. Ennek oka, hogy a vállalat sok pénztartalékot tart fent bankszámláján, ahelyett, hogy befektetné vagy a termeléshez szükséges alapanyagokra költené.

Az ilyen magas likviditás lehetővé teszi a vállalat számára a váratlan kiadások kezelését és a fizetések időbeni teljesítését. Ugyanakkor a pénzeszközök passzívvá válhatnak, és nem hoznak hozamot, miközben a vállalat elveszítheti azokat a lehetőségeket, amelyekre a pénzügyi forrásokat felhasználhatta volna a növekedés vagy a fejlesztések terén.

Összességében a jövedelmezőségi vizsgálatokról kijelenthető, hogy nem alakultak kedvezőtlenül. Kiugró értékek legfőképp 2020-ban láthatóak, de az a pénzügyi műveleteken belül a kapcsolt vállalkozástól kapott osztalék és részesedéssel magyarázható.

A hatékonyság elemzése során számos fontos mutatót vizsgáltam, beleértve a készletek forgási sebességét, a tárgyi eszközök hatékonyságát, igényességét. Azért fókuszáltam ezekre a hatékonysági mutatókra, mert a vállalkozás alaptevékenysége a növénytermesztés és az állattenyésztés. Mint termelő vállalat, a hatékonyságuk kritikus szerepet játszik az eredményességükben. A növénytermesztés hatékonyságát számos tényező befolyásolja, köztük

az időjárás is. A 2021-es árbevétel visszaesése például részben a száraz időjárás következménye.

Támogatás nélkül is megvizsgálásra került a cég adózás előtti eredménye, aminek a következtében elmondható, hogy a vállalkozás támogatások nélkül is stabilan tudna működni. Javaslataim a cég számára, hogy a jelentős szabad pénzeszközállomány hatékony felhasználása érdekében érdemes fontolóra venni azok befektetését. A tárgyi eszközök használhatósági foka mutató elemzésében kedvezőtlen eredmények kerültek elő, ami azt mutatja, hogy a vállalat gépparkja elhasználódó állapotban van. Fontos felismerni, hogy a vállalat jelentős fejlesztésekre szorul. A biogazdálkodás előtérbe hozása, amely minimalizálja a vegyi anyagok használatát. Ez segíthet az éghajlatváltozás hatásainak csökkentésében és a fenntarthatóbb mezőgazdálkodás előmozdításában. A kiszámíthatatlan éghajlatváltozás miatt, a vállalkozás befektethetne öntözőrendszer kialakításában, amivel orvosolható lenne az aszályos időjárás miatt terméseszkökenése. Vagy esetleg zöld energiába fektetni, például napenergia vagy szélenergia, ami segít az üvegházhatású gázkibocsátás csökkentésében. Összességében elmondható a vállalatról, hogy stabilan működik.

5. FELHASZNÁLT IRODALOM

- Adorján, Cs., Lukács, J., Róth, J., & Veit, J. (2019): *Számvitel speciális kérdései*. Budapest: Magyar Könyvvizsgálói Kamara Oktatási Központ Kft.
- Bíró T. – Kresalek P. – Pucsek J. – Sztanó I. (2016): *A vállalkozások tevékenységének komplex elemzése*, Budapest, Perfekt Kiadó
- Róth J. –Adorján Cs. –Lukács J. –Veit J. (2019): *Számviteli esettanulmányok*. Budapest: Magyar Könyvvizsgálói Kamara Oktatási Központ Kft.
- Sabján J. –Sutus I. (2009): *A mezőgazdasági vállalkozások gazdálkodásának elemzése*. Budapest: Szaktudás Kiadó Ház.
- Siklósi Á.- Sisa K. A.-Veres A.(2022)- Könyvvizetés és beszámolóképzés 2023, Saldo,
- Sztanó I. (2006): *A számvitel alapjai* Gyomai Kner Nyomda Zrt.
- Frányó Zs. –Kardos B. –Siklósi Á. – Szijártó B. – Török M. –Veress A. –Zatykó Zs. (2021): *Könyvvizelési ismeretek*. Budapest: Saldo kiadó.
- Szakács I. (2019): *Számvitel A-tól Z-ig*. Budapest: Wolters Kluwer Kft.
- Zéman Z., Béhm I. (2017). *A pénzügyi menedzsment controll elemzési eszköztára*. Akadémiai Kiadó.
2000. évi C. törvény a számvitelről
- 5/2015. (II.19) FM rendelet az Európai Mezőgazdasági Garancia Alapból finanszírozott egységes területalapú támogatás, valamint az ahhoz kapcsolódó átmeneti nemzeti támogatás igénybevételével kapcsolatos egyes kérdésekről
- 14/2010. (II.23.) FVM rendelet a tehéntej termékpiaca szabályozásában alkalmazott kvótarendszerről
- Internetes források:**
- Sutus I.(2006): *Mezőgazdasági vállalkozások könyvvizsgálatának speciális feladatai* Magyar Könyvvizsgálói Kamara Ágazati Módszertani Füzetek https://mkvk.hu/hu/tudastar/utmutatok/mezogazdasag_mdsztan Letöltve: 2023.10.30.
- Mizik T. (szerk.) (2018). *Agrárgazdaságtan II.* Akadémiai Kiadó. <https://doi.org/10.1556/9789634541875>. (Letöltve: 2023. 10. 30. https://mersz.hu/hivatozas/dj335agt_28_p42/#dj335agt_28_p42)
- Paár D., Ambrus R. A., Szóka K. (2021)- *Gazdasági elemzés a beszámoló információi alapján*, Soproni Egyetemi Kiadó, http://publicatio.uni-sopron.hu/2214/1/Paar-Ambrus-Szoka_Gazdasagi_elemzes_2021.pdf, Letöltve: 2023.10.30.

Központi statisztikai hivatal: *Az aszályval érintett területek aránya 2000-től 2021-ig:*
https://www.ksh.hu/ffi/3-9.html?fbclid=IwAR1jj2LRxvb-__f46_PQehoF_E8DLGvZYfp3hnWvQ1nW-YocD8rY1uncKls Letöltve: 2023.10.30.

Nyári növényekre vonatkozó mezőgazdasági aszályszint 2022. augusztus 17-én:
https://www.met.hu/ismeret-tar/erdekessegek_tanulmanyok/index.php?id=3261 Letöltve: 2023.10.30.

Központi statisztikai hivatal: *A búza és a kukorica felvásárlási árának alakulása:*
<https://www.ksh.hu/s/kiadvanyok/mezogazdasagi-termeloi-es-raforditasi-arak-2022/index.html?fbclid=IwAR2yKcl12LTUgvsnBYvxawI2osS-D0BRmU-QwyBbjcWl3v--QVe3ATeSrJY> Letöltve: 2023.10.30.

Központi statisztikai hivatal: *Tehéntej árak alakulása 2018-2022:*
https://www.ksh.hu/stadat_files/ara/hu/ara0022.html Letöltve: 2023.10.30.

www.szekszardzrt.hu Letöltve: 2023.10.30.

ÁBRÁK ÉS TÁBLÁZATOK JEGYZÉKE

Ábrák jegyzéke

1. ábra: Készletek belső összetétele	25
2. ábra: Saját tőke összetétele.....	27
3. ábra: Vevők/szállítók forgási sebessége.....	30
4. ábra: Vevők, szállítók forgási sebességének összehasonlítása a konkurens cégek adataival 2022	31
5. ábra: Saját tőke arányos megtérülés	34
6. ábra: Élőmunka arányos jövedelmezőségi mutató	36
7. ábra: Az aszályval érintett területek aránya 2000-től 2021-ig	38
8. ábra: Nyári növényekre vonatkozó mezőgazdasági aszályszint 2022. augusztus 17-én.....	39
9. ábra: A búza és a kukorica felvásárlási árának alakulása.....	40
10. ábra: Tehéntej felvásárlási árának alakulása 2018-2022	40
11. ábra: Adózás előtti eredmény alakulása támogatással és nélküle	41

Táblázatok jegyzéke

1. táblázat: Eszközszerkezeti mutatók.....	10
2. táblázat: Forrásszerkezeti mutatók	11
3. táblázat: Adósságállományra vonatkozó mutatók	12
4. táblázat: Likviditási mutatók	13
5. táblázat: Likviditási mérleg lehetséges sémája	14
6. táblázat: Adósságállomány arányát elemző mutatók	15
7. táblázat: Jövedelmezőségi mutatók	16
8. táblázat: Hatékonysági mutatók	17
9. táblázat: Mezőgazdasági támogatások részletezése a Szekszárd Zrt.-nél	19
10. táblázat: Eszközszerkezeti mutatók Szekszárd Zrt.....	23
11. táblázat: Tárgyi eszközök használhatósági foka, megújulása	24
12. táblázat: Forrásszerkezeti mutatók	26
13. táblázat: Likviditási mérleg.....	28
14. táblázat: Likviditási mutatók.....	29
15. táblázat: Adósságállomány vizsgálati mutatók	32

16. táblázat: Jövedelmezőségi mutatók alakulása	33
17. táblázat: Jövedelmezőségi mutatók alakulása	34
18. táblázat: Készletek forgási sebessége.....	36
19. táblázat: Tárgyi eszközök hatékonysága	37
20. táblázat: Árbevétel részletezése jelentősebb tevékenységi körök szerint	37
21. táblázat: Támogatások alakulása 2018-2022.....	41

MELLÉKLETEK

1. Számú melléklet

Szekszárd Zrt. Mérleg 2018-2022. év (adatok eFt-ban)

Megnevezés	2018	2019	2020	2021	2022
A. Befektetett eszközök	5 261 327	5 462 805	4 434 799	4 261 312	4 480 830
I. Immateriális javak	7 200	3 485	4 688	5 531	3 696
1. Alapítás-átszervezés értéke			3229	2469	1 709
3. Vagyoni értékű jogok	4 564	2 166	1 456	3 062	1 987
4. Szellemi termékek	2 636	1 319	2 636	1 319	
II. Tárgyi eszközök	1 373 500	1 345 837	1 262 236	1 140 836	1 092 828
1. Ingatlanok és kapcsolódó vagyoni értékű jogok	754 526	727 333	683 233	648 814	613 278
2. Műszaki gépek, berendezések, járművek	359 719	315 027	283 475	251 012	217 439
3. Egyéb berendezések, felszerelések, járművek	90 096	84 518	75 515	60 255	64 728
4. Tenyészállatok	155 248	182 352	173 012	180 356	197 383
5. Beruházások, felújítások	13 911	34 576	47 001	399	
6. Beruházásra adott előlegek		2031			
III. Befektetett pénzügyi eszközök	3 880 627	4 113 483	3 167 875	3 114 945	3 384 306
1. Tartós rész. kapcsolt vállalkozásban	2 118 789	2 122 382	2 274 865	2 274 865	2 274 865
2. Tartósan adott kölcsön kapcsolt vállalkozásban	50	108 350	520 350	530 350	710 000
3. Tartós jelentős tul. részesedés	3 088	3 088	3 088	3 088	3 088
5. Egyéb tartós részesedés	800	800	800	800	800
7. Egyéb tartósan adott kölcsön	1 757 900	1 878 863	368 772	305 842	395 553
B. Forgóeszközök	3 021 484	2 840 123	3 717 779	3 168 842	4 217 526
I. Készletek	1 696 000	1 651 400	1 009 342	1 166 128	1 394 969
1. Anyagok	1 037 830	1 066 265	512 540	764 634	866 227
2. Befejezetlen term. és félkész term.	113 280	37 241	57 736	36 272	41 887

3. Növendék-, hízó- és egyéb állatok	131 236	124 888	140 789	162 896	193 474
4. Késztermékek	374 164	382 011	255 781	201 078	293 235
5. Áruk	148	141	155	146	146
6. Készletekre adott előlegek	39 342	40 854	42 341	1 102	
II. Követelések	1 052 778	1 008 323	1 190 975	673 191	1 070 154
1. Követelések áruszállításból és szolgáltatásból (vevők)	494 121	387 506	323 838	152 355	317 431
2. Követelések kapcsolt váll. szemben	135 768	182 287	647 051	295 264	468 528
3. Követelések jelentős tulajdoni részesedési viszonyban lévő vállalkozással szemben	106 621	102 822	169 650	102 754	98 199
6. Egyéb követelések	316 268	335 708	50 436	122 818	185 996
IV. Pénzeszközök	272 706	180 400	1 517 462	1 329 523	1 752 403
2. Bankbetétek	272 706	180 400	1 517 462	1 329 523	1 752 403
C. Aktív időbeli elhatárolások	11 706	12 948	23 150	28 924	5 432
1. Bevételek aktív időbeli elhatárolása	980	4 846	20 184	25 976	2 395
2. Költségek, ráf.-ok aktív időbeli elhat.-a	10 726	8 102	2 966	2 948	3 037
ESZKÖZÖK ÖSSZESEN	8 294 517	8 315 876	8 175 728	7 459 078	8 703 788
D. Saját tőke	5 056 743	5 421 309	6 485 681	6 852 761	7 773 395
I. Jegyzett tőke	862 000	862 000	862 000	862 000	862 000
III. Tőketartalék	1 307 363	1 318 244	1 329 125	1 354 644	1 354 644
IV. Eredménytartalék	2 253 202	2 478 832	1 089 926	3 034 679	3 464 183
V. Lekötött tartalék	238 287	397 668	860 311	1 234 359	1 095 481
VII. Adózott eredmény	395 891	364 565	2 344 319	367 079	997 087
E. Céltartalékok				19009	19 009
2. Céltartalék a jövőbeni költségekre				19009	19 009
F. Kötelezettségek	3 200 526	2 851 125	1 636 483	570 383	893 402
II. Hosszú lejáratú kötelezettségek	800 000	909 136	311 152	25 814	

1. Hosszú lejáratra kapott kölcsönök	309 000	427 084	252 000		
6. Tartós kötelezettségek kapcsolt vállalkozással szemben	396 000	391 000			
7. Tartós kötelezettségek jelentős tulajdoni részesedési viszonyban lévő vállalkozással szemben	95 000	90 168	50 000		
9. Egyéb hosszú lejáratú kötelezettségek			9 152	25 814	
III. Rövid lejáratú kötelezettségek	2 400 526	1 941 989	1 325 331	544 569	893 402
1. Rövid lejáratú kölcsönök			58000		
2. Rövid lejáratú hitelek	500 011	21	420	792	758
4. Kötelezettségek áruszállításból és szolgáltatásból (szállítók)	87 308	102 742	298 361	207 843	381 941
6. Rövid lejáratú kötelezettségek kapcsolt vállalkozással szemben	1 639 220	1 583 733	603 735	211 360	319 341
7. Rövid lejáratú kötelezettségek jelentős tulajdoni részesedési viszonyban lévő vállalkozásokkal szemben		1487	30000		
8. Rövid lejáratú kötelezettségek egyéb részesedési viszonyban lévő vállalkozással szemben	60				
9. Egyéb rövid lejáratú kötelezettségek	173 927	254 006	334 815	124 574	191 362
G. Passzív időbeli elhatárolások	37 248	43 442	53 564	16 925	17 982
1. Bevételek passzív időbeli elhatárolása	1414	449			
2. Költségek, ráfordítások passzív időbeli elhatárolása	25 182	30 898	41 503	4 859	2 636
3. Halasztott bevételek	10652	12096	12061	12066	15 346
FORRÁSOK ÖSSZESEN	8 294 517	8 315 876	8 175 728	7 459 078	8 703 788

Forrás: Saját szerkesztés, a Szekszárd Zrt. beszámolóí alapján

2. Számú melléklet

Szekszárd Zrt. Összköltség típusú eredménykimutatása 2018-2022. év (adatok eFt-ban)

Megnevezés	2018	2019	2020	2021	2022
01. Belföldi értékesítés nettó árbevétele	4 065 146	4 378 454	5 037 510	3 848 848	4 899 014
I. Értékesítés nettó árbevétele	4 065 146	4 378 454	5 037 510	3 848 848	4 899 014

03. Saját termelésű készletek állományváltozása	-66 182	-74 539	-89 835	-54 059	128 349
04. Saját előállítású eszközök aktivált értéke	74 611	155 146	125 998	159 158	185 974
II. Aktivált saját termelések értéke	8 429	80 607	36 163	105 099	314 323
III. Egyéb bevétel	376 117	611 151	325 892	253 984	224 436
ebből: visszaírt értékvesztés		21 000	325 892		
05. Anyagköltség	1 475 943	1 473 254	1 374 916	1 391 107	1 867 628
06. Igénybe vett szolgáltatás	628 749	561 619	464 785	465 661	509 085
07. Egyéb szolgáltatás	16 502	17 501	15 496	14 464	15 177
08. ELABÉ	915 900	1 409 016	1 803 750	1 032 374	1 171 638
09. Eladott (közvetített) szolgáltatások értéke	23818	22670	16 290	15 395	29 340
IV. Anyagjellegű ráfordítások	3 060 912	3 484 060	3 675 237	2 919 001	3 592 868
10. Bérköltség	381 728	424 365	541 681	465 844	525 388
11. Személyi jellegű egyéb kifizetések	65 790	73 014	66 113	58 122	62 717
12. Bérjárulékok	101 159	102 871	97 699	67 750	59 740
V. Személyi jellegű ráfordítások	548 677	600 250	705 493	591 716	647 845
VI. Értékcsökkenés	182 809	166 977	163 643	161 200	159 949
VII. Egyéb ráfordítások	161 698	391 488	260 841	138 144	108 140
ebből értékvesztés	21 000			3 750	
A. Üzemi (üzleti) tevékenység eredménye	495 596	427 437	594 351	397 870	928 971
13. Kapott (járó) osztalék és részesedés			1 776 242		
ebből: kapcsolt vállalkozástól kapott			1 765 719		
16. Egyéb kapott (járó) kam. és kamatjellegű bevételek	6	3 641	15 864	28 809	194 868
ebből: kapcsolt vállalkozástól kapott		927	9 958	15 035	60 695
17. Pénzügyi műveletek egyéb bevétele	670	318	100	314	270
VIII. Pénzügyi műveletek bevétele	676	3 959	1 792 206	29 123	195 138
20. Fiz. (fiz.) kamatok és kamatjellegű ráfordítások	54 361	66 404	41 687	2 798	2 813
ebből: kapcsolt vállalkozásnak adott	37 460	48 897	29 558		

22. Pénzügyi műveletek egyéb ráfordítása	178	427	551	490	628
IX. Pénzügyi műveletek ráfordítása	54 539	66 831	42 238	3 288	3 441
B. Pénzügyi műveletek eredménye	-53 863	-62 872	1 749 968	25 835	191 697
C. Adózás előtti eredmény	441 733	364 565	2 344 319	423 705	1 120 668
X. Adófizetési kötelezettség	45 842			56 626	123 581
D. Adózott eredmény	395 891	364 565	2 344 319	367 079	997 087

Forrás: Saját szerkesztés, a Szekszárd Zrt. beszámolóí alapján

3/a. Számú melléklet

Szekszárd Zrt. Likviditási mérlege (eszköz oldal) 2018-2022. év (adatok eFt-ban)

Megnevezés	2018	2019	2020	2021	2022
I. Likvid eszközök	272 706	180 400	1 517 462	1 329 523	1 752 403
II. Mobil eszközök	1 037 579	1 013 169	1 211 159	699 167	1 072 549
III. Mobilizálható eszközök	1 696 000	1 651 400	1 009 342	1 166 128	1 394 969
IV. Immobil eszközök	5 288 232	5 470 907	4 437 765	4 264 260	4 483 867
Eszközök összesen	8 294 517	8 315 876	8 175 728	7 459 078	8 703 788

Forrás: Saját szerkesztés, Szekszárd Zrt. kiegészítő melléklete alapján

3/b. Számú melléklet

Szekszárd Zrt. Likviditási mérlege (forrás oldal) 2018-2022. év (adatok eFt-ban)

Megnevezés	2018	2019	2020	2021	2022
I. Lejárt tartozások	0	0	0	0	0
II. Rövid lejáratú kötelezettségek	2 427 122	1 973 336	1 366 834	549 428	896 038
III. Később esedékes tartozások	800 000	909 136	311 153	25 814	0
IV. Vissza nem fizetendő források	5 067 395	5 433 404	6 497 742	6 883 836	7 807 750
Források összesen	8 294 517	8 315 876	8 175 729	7 459 078	8 703 788

Forrás: Saját szerkesztés, Szekszárd Zrt. kiegészítő melléklete alapján

NYILATKOZAT

Kemény Anita (hallgató Neptun azonosítója: Q9PC1N) konzulenseként nyilatkozom arról, hogy a szakdolgozatot áttekintettem, a hallgatót az irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól tájékoztattam.

A szakdolgozatot a záróvizsgán történő védésre javaslom / nem javaslom.

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem

Kelt: 2023. év november hó 03. nap

belső konzulens

NYILATKOZAT

a szakdolgozat nyilvános hozzáféréséről és eredetiségéről

A hallgató neve: Kemény Anita
A Hallgató Neptun kódja: Q9PC1N
A dolgozat címe: Szekszárd Zrt. komplex elemzése
A megjelenés éve: 2023
A konzulens intézetének neve: Vidékfejlesztés és Fenntartható Gazdaság Intézet
A konzulens tanszékének a neve: Pénzügy és Számvitel Tanszék

Kijelentem, hogy az általam benyújtott szakdolgozat egyéni, eredeti jellegű, saját szellemi alkotásom. Azon részeket, melyeket más szerzők munkájából vettem át, egyértelműen megjelöltem, és az irodalomjegyzékben szerepeltettem.

Ha a fenti nyilatkozattal valótlan állítottam, tudomásul veszem, hogy a záróvizsga-bizottság a záróvizsgából kizár és a záróvizsgát csak új dolgozat készítése után tehetek.

A leadott dolgozat, mely PDF dokumentum, szerkesztését nem, megtekintését és nyomtatását engedélyezem.

Tudomásul veszem, hogy az általam készített dolgozatra, mint szellemi alkotás felhasználására, hasznosítására a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem mindenkor szellemi tulajdonkezelési szabályzatában megfogalmazottak érvényesek.

Tudomásul veszem, hogy dolgozatom elektronikus változata feltöltésre kerül a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem könyvtári repozitori rendszerébe. Tudomásul veszem, hogy a megvédett és

- nem titkosított dolgozat a védést követően
- titkosításra engedélyezett dolgozat a benyújtásától számított 5 év eltelte után nyilvánosan elérhető és kereshető lesz az Egyetem könyvtári repozitori rendszerében.

Kelt: 2023. év 11. hó 04. nap

Hallgató aláírása